УЛУҒ ОКТЯБРНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 208 (3436) | Якшанба, 23 октябрь 1966 йил. | Баҳоси 2 тийин.

7000 ТОННАНИ КЎЗЛАБ

БУГУН районимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари катта шодиёна кунни, мамлакатга пахта етказиб бериш юзасидан берилган давлат топшириғини ортиғи билан бажариб, зафар қучилган кунни қучоқ очиб қаршиламоқдалар. Улкан курашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшган, шу кеча-кундузда зиммаларига олган социалистик мажбуриятлари ҳисобидан «оқ олтин» етказиб бераётган пешқадам хўжаликлар деҳқонларининг, қаҳрамон механизаторларнинг қалбларида чексиз хурсандчилик.

Шу ғалаба айёмида совхозимиз азамат кишиларининг эрта баҳордан то ҳозиргача олиб борган фидокорона меҳнат йўлларига яна бир бор назар ташлаймиз. Улар қўлни қўлга бериб, ҳамжиҳатлик, тадбиркорлик билан ишладилар. Она-ернинг қадрига етиб, уни эъзозладилар. Деҳқончилик маданиятини юксалтириш, гектаридан олинадиган ҳосилни кўпайтириш йўлида барча зарур тадбирларни амалга оширдилар.

Совхоз дирекцияси ва партия комитети пахтакорларимизнинг унумли меҳнат қилишлари учун ҳартарафлама қулай шароит яратиб берди. Ерга хўжайин, ҳосил тақдирига жавобгар комплекс механизациялашган звенолар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилди. Ишда жонбозлик кўрсатган, мўл ҳосил учун пешана терини, юрак кўрини тўккан кишилар ўз вақтида моддий жиҳатдан рағбатлантириб турилди. Натижада барча майдонларде планнигина эмас, юксак мажбуриятимизни ҳам қоплайдиган даражада юқори ҳосил етиштирилди.

Деҳқонларимиз пахта йиғим-теримига жуда яхши тайёргарлик кўрдилар. Машина теримига кенг йўл очиб бердилар. Механизаторларни ўзларига энг яхши ёрдамчи деб билдилар. Қудратли куч, техникага ихлос қўйиб, ундан ниҳоятда унумли фойдаланишга ҳаракат қилдилар.

Ғўза барглари сифатли тўктирилиб, асосий майдонларда ҳосилнинг 60—65 проценти очилиб берганида шайланиб турган механизаторларимиз машина теримини бошлаб юборишди. 75 га яқин «зангори кема» пахтазорларда тўхтовсиз ишлай бошлади. Хирмонга кундан-кунга барака кираборди.

Мана, бугун районимиз ғалаба рапортига имзо чеккан кунда совхозимиз пахтакорлари ҳам ўз ҳалол меҳнатлари самараларидан беҳад қувонмоқдалар. Улар она-Ватанга 5400 тоннадан ортиқ «оқ олтин» армуғон этишди. Азамат механизаторларимизнинг қаҳрамонона меҳнатлари эвазига 3810 тонна пахта машиналар ёрдамида териб олинди. Алибой Танибоев, Раъно Аҳмедова, Шайх Юсупов, Николай Докучаев, Эбисан Абудаллаев, Обод Муродов сингари ўнлаб «зангори кема» капитанлари ўз агрегатлари бункерларидан 70-80 тоннадан пахта тўкдилар.

Совхозимиз деҳқонлари олдида ҳали амалга оширилиши лозим бўлган катта ва шарафли вазифа турар эди. Бу — она-Ватанга пландан ташқари 1600 тонна «оқ олтин» етказиб бериш, совхозимиз бўйича ялпи ҳосилни 7000 тоннага етказиш эди. Ҳа, мардимайдон пахтакорларимиз ана шундай шиорни ўртага ташладилар. Бу қуруқ гап бўлиб қоладиган шиор эмас. Далаларимизда мўл ҳосил бор. Эндиги ҳамма гап белдаги белбоғни бўшаштирмасликда, яхши ният билан бошланган курашни поёнига етказиб, ваъдага вафо қилишда қолган эди. Ана шунга яхши тушунган деҳқонларимиз, механизаторларимиз йиғим-терим суръатини бўшаштирмай, далаларда чинакам жасорат намуналарини кўрсатиб меҳнат қилишяпти. Ахир улар кузу қишнинг аччиқ изғиринларида чидам ва сабот билан ер ҳайдаган, навбаҳорда ихлос билан чигит экқан нияти бутун одамлар, улар саратон жазирамаларига бардош бериб, ҳар туп ғўзани кўз қорачиғидай асраб, парвариш қилган, неча-неча тунларни бедор ўтказган одамлар. Улар пахта учун курашда пўлатдай тобланган кишилар. Шунча меҳнат йўлини босиб ўтган, об-ҳаво инжиқликларини мардона енгган деҳқонларимиз, механизаторларимиз зиммага олган янги мажбуриятларини ҳам шараф билан бажаришга қодир ва қобил кишилардир.

Бугун пахта далаларимизни айланган киши ана шу йўлда чинакам кураш олиб борилаётганлигини кўриб ҳурсанд бўлади. Областимизнинг маррага эртароқ етиши, 323 минг тонналик катта хирмоннинг барвақт қад кўтариши учун ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётган пахтакорларимиздан минг-минг миннатдор бўлишади.

Кечагина КПСС Марказий Комитетининг Улуғ октябролди Чақириқлари матбуотда эълон қилинди. Барча совет кишилари сингари биз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларини ҳам янгидан-янги зафарларга илҳомлантирувчи бу Чақириқларга жавобан далаларимизда меҳнат кўтаринкилиги янада ошиб кетди. Деҳқонларимиз улуғ байрам кунигача — хирмонимиз 7000 тоннага етди, деб ғалаба рапорти бериш учун астойдил курашмоқдалар.

М. ЖИВОДЕРОВ,
«Бўка» совхозининг директори.

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети пахта йиғим-теримини ташкил этиш ва уни давлатга сотиш юзасидан районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасида олиб борилаётган социалистик мусобақанинг октябрь ойи иккинчи ўн кунлиги якунларини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг Кўчма қизил байроғи **Юқори Чирчиқ районида** (район партия комитетининг секретари **Ладушкин**, район ижроия комитетининг раиси **Икромов**, район қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи **Қодиров**, район комсомол комитетининг секретари **Убайдуллаев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Каримов** ўртоқлар) қолдирилди. Бу район ўн кунликда пахта тайёрлашда 14,68 процент, машина теримида 26,90 процент ўсишга эришган ва мавсум бошидан буён пахта тайёрлаш йиллик планини 102,45 процент, машина терими, планини 209,23 процент адо этган.

Область молия бўлимига энг яхши механик-ҳайдовчилар ва теримчиларни мукофотлаш учун Юқори Чирчиқ районига 200 сўм пул ажратиш вазифаси топширилди.

Пахта йиғим-теримини ташкил этиш ва уни давлатга сотишда Янгийўл, Бўка ва Оржоникидзе районлари пахтакорларининг яхши ишлаётганликлари қайд қилинди.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитетининг Кўчма қизил байроғи Бўка районидаги **«Бўка» совхозида** (директори **Живодеров**, партия ташкилотининг секретари **Ким**, ишчилар комитетининг раиси **Сафаров**, комсомол комитетининг секретари **Бойназаров**, бош агрономи **Попов**, бош инженери **Мин**, бош бухгалтери **Кириленко** ўртоқлар) қолдирилди. Совхозда кейинги ўн кунликда давлатга йиллик планнинг 17,66 процент миқдорида пахта сотилган, машиналар билан 20,17 процент миқдорда пахта териб олинган ва мавсум бошидан буён пахта тайёрлаш йиллик плани 107,47 процент, машина терими плани 133,97 процент адо этилган.

Йиғим-теримни намунали ташкил этишда 2-«Пискент» совхозининг пахтакорлари яхши ишлаётганликлари қайд қилинди.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг Кўчма қизил байроғи Янгийўл районидаги **Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозга** (раиси **Жўраев**, партия ташкилотининг секретари **Султонов**, комсомол ташкилотининг секретари **Машкова**, бош агроном **Зиёев**, бош инженери **Назаров**, бош бухгалтери **Пўлатов** ўртоқлар) берилди. Бу колхозда октябрь ойининг иккинчи ўн кунлиги мобайнида йиллик планга нисбатан 20,35 процент миқдорида пахта тайёрланган, машина терими бўйича 28,86 процент ўсишга эришилган ва мавсум бошидан буён давлатга 101,98 процент миқдорида пахта сотилган, машина терими плани 75,25 процентга етказилган. Байроқ Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозидан олиб берилди.

Пахта йиғим-теримини ташкил этишда Юқори Чирчиқ районидаги «Правда», Калинин районидаги «Партия XIX съезди» ва Бўка районидаги «Коммунизм» колхозларининг деҳқонлари яхши ишлаётганликлари қайд қилинди.

* * *

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети каноп ўрим-йиғимини ташкил этиш ва уни давлатга сотиш юзасидан область колхозлари ва совхозлари ўртасида олиб борилаётган социалистик мусобақанинг октябрь ойи иккинчи ўн кунлиги якунларини кўриб чиқдилар.

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетининг Кўчма қизил байроғи Оққўрғон районидаги **Свердлов номли колхозда** (раиси **Юсупов**, партия ташкилотининг секретари — бош агрономи **Бобомуродов**, комсомол ташкилотининг секретари **Раҳимов**, бош инженери **Пак**, бош бухгалтери **Содиқов** ўртоқлар) қолдирилди. Бу колхоз кейинги ўн кунликда давлатга каноп пояси сотиш бўйича 10,4 процент ўсишга эришган ва мавсум бошидан буён йиллик планнинг 95,8 проценти миқдорида каноп пояси сотган.

Область партия комитети ва область ижроия комитети каноп ўрим-йиғимини ташкил этиш ва уни давлатга сотишда Оққўрғон районидаги Димитров номли колхоз лубкорларининг яхши ишлаётганликларини қайд қилиб ўтдилар.

Ўртоқ Муяссар Толиева Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозининг кўпмингкилограммчи теримчиларидан бири. У йиғим-теримнинг қизғин кунларида хирмонга 180—200 килограммданга етказиб пахта тўкди. Ҳозиргача унинг ҳисобига 12 тонна «оқ олтин» ёзилди. Суратда: ўртоқ М. Толиева.

А. Мальцев фотоси.

„ЛЕНИНИЗМ“ КОЛХОЗИ ПЛАННИ БАЖАРДИ

Октябрь олди социалистик мусобақасини кенг кучайтирган Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажарди. Давлатга 3600 тонна «оқ олтин» сотилди. Топширилган ҳосилнинг 2020 тоннаси машиналар билан териб олинди. Мўл ҳосил етиштириш ва уни тезда йиғиштириб олишда Э. Қурбонов, Т. Тожиев, Р. Шофайзиев, М. Абдураҳмонов, Э. Қўрғонбоев, А. Исҳоқов ўртоқлар раҳбарлик қилган комплекс механизациялашган звенолар айниқса катта ғалабани қўлга киритдилар. Бу звеноларда ҳар гектар ердан 30—32 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Кўпгина «зангори кема» капитанлари терим машиналари бункеридан 80—90 тоннадан «оқ олтин» тўкишди.

Колхозчилар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб пландан ташқари 400 тонна пахта сотиш юзасидан социалистик мажбурият олдилар.

ЭФИРДА—ЎЗБЕКИСТОН

СОВЕТ РЕСПУБЛИКАЛАРИНИНГ РАДИОФЕСТИВАЛИ

МОСКВА, 21 октябрь. (ТАСС мухбири). Бутун Иттифоқ радиоси Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги арафасида совет республикалари радиофестивалини ўтказмоқда. Радиофестивалнинг навбатдаги куни Ўзбекистон ССР га бағишланган эди.

Миллионлаб радиотингловчилар «оқ олтин» ўлкаси билан, унинг ажойиб кишилари билан танишдилар.

Республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари М. М. Мусахонов Ўзбекистон меҳнаткашларининг октябрь олди ишлари ҳақида гапириб берди.

Шу куни Бутуниттифоқ радиоси орқали ўзбек шоирларининг СССР халқлари ўртасидаги дўстликка бағишлаган шеърлари янгради. Ўзбекистон радио кунининг музикали программаси бой ва рангбаранг бўлди. Энг яхши ижрочилик коллективлари ва республика санъат усталари концерт бердилар.

ДЎСТОНА ВИЗИТ ТУГАДИ

КПСС Марказий Комитети ва Совет Ҳукуматининг таклифига биноан Совет Иттифоқида бўлган қуйидаги меҳмонлар 21 октябрда Москвадан ватанларига жўнаб кетдилар:

Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари Н. Чаушеску, Румыния Компартияси Марказий Комитети Ижроия комитетининг ва доимий президиумининг аъзоси, Румыния Социалистик Республикаси Министрлар Советининг Раиси И. Г. Маурер ва Румыния Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Румыния Социалистик Республикасининг қуролли кучлар министри генерал-полковник И. Ионицэ.

Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Гомулка, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевич ва Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси миллий мудофаа министри Польша маршали М. Спихалский.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти А. Новотний, Чехословакия Компартияси Марказий Комитети президиумининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг раиси Й. Ленарт ва Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси миллий мудофаа министри армия генерали Б. Ломский.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқининг маршали А. А. Гречко ва бошқалар Внуково аэродромида меҳмонларни кузатиб қўйишди.

Кузатиб қўювчилар орасида Румыния Социалистик Республикасининг СССР даги элчиси Т. Маринеску, Польша Халқ Республикасининг СССР даги элчиси Э. Пшчулковский, Чехословакия Социалистик Республикасининг СССР даги элчиси О. Павловский бор эди. (ТАСС).

5025 ТОННА ДЎРМОН ПАХТАСИ

Пахтанор деҳқоннинг қадр-қиммати, обрў-эътибори эл хирмонига уйган «оқ олтин»и билан ўлчанади. Кимки она-Ватан омборларини бойитишга муносиб ҳисса қўшаётган бўлса, кимки ишнинг кўзини билиб меҳнат қилса, ҳар бир қарич ердан қучоқ-қучоқ пахта ундира олса, ўшани эл-юртимиз кафтига кўтармоқда, эъзозламоқда, унинг шаънига тасаннолар айтмоқда.

Бизнинг колхозимиз пахтанорлари ҳам ўзларининг фидокорона меҳнатлари, баракали хирмонлари билан йил сайин партия ва ҳукуматимизнинг, жонажон халқимизнинг катта ишончини оқлаб келмоқдалар. КПСС XXIII съездининг тарихий қарорлари ва улуғвор беш йиллик Директиваларидан беҳад руҳланиб, эрта баҳордан буён кучга-куч, ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилиб келаётган пахтакорларимиз куни-кеча йиллик планни шараф билан бажарганликлари тўғрисидаги ғалаба рапортига имзо чекдилар.

Қадрдон Ватанимизнинг «оқ олтин» омборларига 5025 тонна юқори сифатли пахта армуғон этдик. Мавжуд 1700 гектар ернинг ҳар гектаридан шу кунга қадар ўрта ҳисобда 30 центнердан ошириб хирмон кўтарилди. Тайёрлов пунктига жўнатган пахтамизнинг қарийб 96 проценти юқори сортларга қабул қилинди.

Бизда деҳқончилик илмини чуқур эгаллаб олган уста пахтанорлар кўп. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анвар Эгамназаров бошлиқ бригада деҳқонлари бу йил пахтачиликда янги марраларни эгаллашяпти. Йиллик план аллақачон бажарилган бу бригадада ҳозир ҳосилдорликни гектар бошига 45 центнерга етказиш учун қизғин кураш кетяпти. Олим Мўминов, Фаттоҳ Ҳакимов, Ориф Бобокалонов ўртоқлар бошчилик қилаётган пешқадам бригадаларимизнинг пахтакорлари ҳам бир неча кундан буён ўз зиммаларидаги оширилган социалистик мажбурият ҳисобига «оқ олтин» жўнатмоқдалар. Уларнинг марраси ҳам 40—45 центнер.

Колхозимиз уруғлик пахта етиштиради. Шу пахтани ниҳоятда сифатли қилиб, сортларга ажратиб териш катта масъулият ва маҳорат талаб этади. Хўжалигимиз теримчилари ана шуни чуқур ҳис этиб, далаларда ҳам ғайрат билан, ҳам маҳорат билан меҳнат қилмоқдалар. Эл-юрт олдида берган ваъдаларини шараф билан бажарган ва бажараётган теримчиларимиз кун сайин кўпайиб бормоқда. Муҳаррам Исамонова, Маърифат Қорабоева, Қумри Шорасулова, Унсин Абдураҳимова, Авез Усмонова сингари ўнлаб кўпминг килограммчи теримчиларимиз ҳозирга қадар хирмонга 7.500—8.500 килограммдан «оқ олтин» тўкиб, ўз мажбуриятларини тўла адо этдилар.

Колхозчиларимиз йил бошида пахта ҳосилдорлигини гектарига 35 центнерга етказиш мажбуриятини олган эдилар. Энди даладаги ҳосилни ҳисоблаб чиқиб, 38 центнерга сўз беришди. Биз давлатга пландан ташқари 1500 тонна пахта сотиб умумий ҳосилни 6525 тоннага етказишга қатъий қарор қилдик. Ҳозир ҳамма пайкалларимизда йиғим-терим жадал суръатлар билан давом этаяпти. Деҳқонларимиз ўз сўзларининг устидан чиқадилар.

Абдужамил МАТҚОБУЛОВ,
Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор.

323.000 ТОННА ТОШКЕНТ ПАХТАСИ УЧУН

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 22 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда терилган	Мавсум бошидан	Бир кунда машинада терилган	Мавсум бошидан бери машинада терилган
ОҚҚЎРҒОН	0,88	103,95	0,69	116,30
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	1,29	103,74	0,80	210,03
КАЛИНИН	1,60	100,89	—	79,75
Бўка	1,25	98,27	0,92	116,87
Ўрта Чирчиқ	1,49	96,59	1,02	112,41
Оржоникидзе	1,70	95,03	0,20	105,20
Бекобод	1,23	91,67	0,63	93,74
Янгийўл	1,43	89,13	1,65	95,91
Область бўйича	1,27	96,62	0,94	111,05

„ОҚ ОЛТИН“ ХИРМОН-ХИРМОН

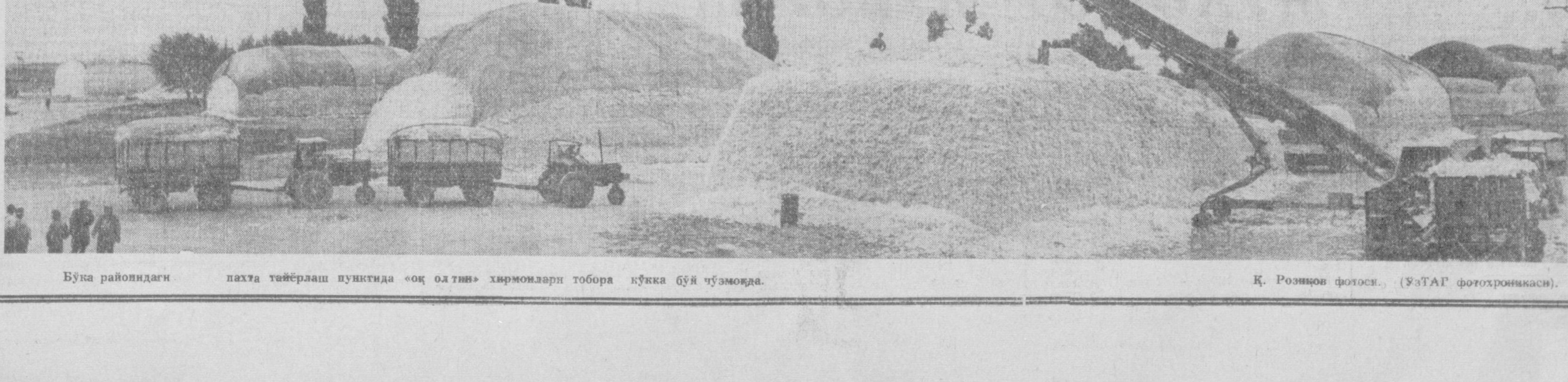

Бўка районидаги пахта тайёрлаш пунктида «оқ олтин» хирмонлари тобора кўкка бўй чўзмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

МОСКВАДАН ХАТ

РЕВОЛЮЦИЯ МУЗЕЙИ ЗАЛЛАРИ БЎЙЛАБ

Бепоён она-Ватанимиз ва дунёдаги кўпгина мамлакатларнинг миллионлаб кишилари Москванинг Горький кўчасида салобат билан қад кўтариб турган ғиштин иморатни яхши билишади. Бу ерда Революция музейи жойлашган. Музей остонасига биринчи бор қадам қўядиган ҳар бир ишчи ва деҳқоннинг, Совет Армияси жангчиси ва офицерининг, студент ва мактаб ўқувчисининг қалби ажиб бир ҳаяжон билан тўлиб-тошади. Музей залларида экскурсовод ҳикоясини зўр эътибор билан тинглаётган четэлликларни ҳам кўп учратиш мумкин.

Ҳозир Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллик байрами арафаси, бутун мамлакат Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига қизғин тайёргарлик кўраётган дамлар. Шу боисдан музей одамлар билан айниқса гавжум.

Биз Владимир Ильичнинг Октябрь революциясини тайёрлаш ва ўтказиш давридаги фаолияти билан таништирувчи заллардамиз. Муҳим бир ҳужжат эътиборимизни тортади. У Марказий Комитет аъзоларига В. И. Ленин қўли билан ёзилган хат: «Ўртоқлар! Мен бу сатрларни 24 октябрь кечқурун ёзаётирман, аҳвол ниҳоятда танг. Айниқса, ҳозир қўзғолонда сусткашлик қилиш ҳақиқатан ҳам ўлим билан бир эканлиги жуда равшандир... Ҳукумат қулай-қулай деб турибди. Қандай қилиб бўлса ҳам бу ҳукуматни ағдариб ташлаш керак!»

Бу тарихий сатрлар 49 йил муқаддам большевик Фофанованинг яширин квартирасида ёзилган. Ўша маҳалда вазият жуда кескин эди. Юнкерлар большевиклар партиясининг марказий органи — «Рабочий путь» газетасининг типографиясини қўлга олиб, беркитиб қўйган эдилар. Лекин Ҳарбий революцион Комитет юборган ишчи отрядлари бўш келишмайди. Улар юнкерларни типографиядан ҳайдаб чиқарадилар ва буржуа ҳукуматини ағдаришга даъват этган газета ўз ўқувчилари қўлига бориб тегади.

Рассом А. Плотновнинг картинасида Владимир Ильичнинг 24 октябрь кечқурун Смольнийга қараб кетаётгани тасвирланган. Ўша маҳалда бу жой қуролли қўзғолоннинг штабига айланган эди.

Экскурсантлар қуролли қўзғолонга раҳбарлик қилган Ҳарбий революцион марказ ва Петроград ҳарбий революцион комитети аъзоларининг фотосуратларини эътибор билан кўздан кечирадилар. Суратдагилар орасида А. С. Бубнов, Ф. Э. Дзержинский, М. Я. Свердлов, М. С. Урицкий, Н. И. Подвойский ва 1917 йил октябрь кунларида Петроград Ҳарбий-революцион Комитетининг секретари бўлиб турган С. И. Гусев ўртоқларни кўрамиз.

Музей залларидан бирига «Аврора» крейсерининг модели қўйилган. Бу крейсер 1917 йилнинг 25 октябрида эрта саҳар соат 3.30 минутда якорь ташлаб, Николаевск кўпригининг ўрта пролети ёнига келиб тўхтайди. Эрталаб соат 10 да крейсернинг радиоустановкаси Ҳарбий-революцион Комитетнинг В. И. Ленин томонидан ёзилган «России гражданларига» мурожаатини бутун дунёга эшиттиради. Кечқурун соат 9 дан 45 минут ўтганда «Аврора» крейсери залп бериб, Қишлик саройни штурм қилишга ундайди. Бу афсонавор крейсер Улуғ Октябрь социалистик революциясининг тарихий ёдгорлиги сифатида бир умрга Ленинградда сақланмоқда. Шу ердаги фотовитринада крейсернинг комиссари ва кема комитети раиси А. В. Белишев ва РСДРП ячейкасининг секретари ҳамда кема комитетининг аъзоси Т. И. Липатев ўртоқларнинг суратларини кўрамиз.

Доҳи қуролли қўзғолоннинг боришини ниҳоятда хушёрлик билан кузатиб турибди. Пойтахтдаги энг муҳим объектлар — давлат банки, бош телеграф, марказий телефон станцияси, кўприклар, вокзаллар революцион қўшинлар қўлига ўтган. Лекин Қишлик саройда юнкерларнинг кучли муҳофазаси остида Вақтли ҳукумат мажлис ўтказаяпти. Лекин уларнинг умрларида саноқли минутлар қолган. Рассом М. Г. Соколовнинг асарида Улуғ Октябрь ағдариб ташлаган Вақтли ҳукуматнинг қамоққа олиниши тасвирланган.

Айни вақтда бошқа бир жойда Советларнинг II съезди давом этарди. Рассом В. Серовнинг музейда намойиш қилинаётган картинасида биз ана шу съездда нутқ сўзлаётган Владимир Ильич Ленинни кўрамиз. Буюк доҳи қўлларини олдинга томон узатиб, ишчи ва деҳқонларнинг эндигина дунёга келган биринчи давлатининг тинчлик сиёсати тўғрисида, ерга бўлган хусусий мулкчиликнинг тугатилганлиги ва унинг текинга умумхалқ мулкига топширилганлиги ҳақида илҳомбахш нутқ сўзламоқда.

Советлар съезди В. И. Ленин томонидан ёзилган тинчлик ва ер тўғрисидаги Декретларни кўтаринки руҳ билан қабул қилади. Шундай қилиб, Совет давлати ўзининг дунёга келган биринчи куниёқ бутун планетага «Жаҳонга — тинчлик!» деб жар солади.

Фарғона областидан келган бир группа колхозчилар қизиқ бир ҳужжатни эътибор билан томоша қилардилар: Тошкент областида ер ислоҳотини ўтказишда актив қатнашганлиги учун область ер комитети томонидан Ш. Азимовга 1926 йил 19 февралда берилган Фахрий ёрлиқ эди бу ҳужжат. Унинг ёнида Ш. Азимовнинг гувоҳномаси ва фотосурати турибди. Азимов 1926 йил 7 сентябрда Ўзбекистон КП(б) Мирзачўл уезд-шаҳар комитетининг аъзоси қилиб сайланган эди. Ана шу ҳужжатлар билан ёнма-ён III чақириқ (1929 йил) Ўзбекистон Марказий Ижроия Комитети Президиумининг аъзоси Ж. А. Обидованинг аъзолик билети турибди.

Бутуниттифоқ оқсоқоли Михаил Иванович Калинин 1925 йил февралда Тошкентга келган эди. У ўша пайтда Тошкентда, Қўшчилар Союзида нутқ сўзлаб турган вазиятида фотосуратга олинган. Ана шу сурат ҳозир музей залларидан бирига қўйилган. Яна бир экспонат. Унда биз 1926 йилда Тошкент яқинидаги Бўзсувда қурилган дастлабки электростанциялардан бирини кўрамиз.

Дунёни титратган тарихий ўн кун — Улуғ Октябрь кунларидан бери 49 йил ўтди. Ўша кунларда Владимир Ильич орзу қилган ва айтган жуда кўп ишларини Коммунистик партиямиз раҳбарлигида совет халқи муваффақиятли равишда амалга оширди. Жаҳонда биринчи бўлиб, ер юзининг олтидан бир қисмида янги жамиятга асос солган халқимиз социализмнинг узил-кесил ғалабасига эришди ва ҳозирда коммунизмнинг муаззам биносини бунёд этмоқда.

Г. ДЕМИН.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

РАНГЛИ АСФАЛЬТ

Автомобиллар қатнайдиган асфальт йўллар ҳамма жойда ҳам бир хил. Минглаб километр йўл босилса ҳам йўлнинг манзараси доимо ўша-ўша — асфальт кулранг тусда хираялтираб тураверади. Бундай бир хилликдан воз кечиш мумкин эмасми?

Киев автомобиль йўллари институтида йўл қурилиши учун мўлжалланган турли хил рангдаги асфальт бетон қоришмалари тайёрланди. Демак, масала ҳал бўлди. Бу ўринда мўъжизакор химиянинг ёрдами катта бўлди. Минерал материаллар (ярқироқ қум, оҳакли минерал порошок, қум-шағал) ва турли хил бўёқлардан ташқари махсус елимловчи модда ҳам зарур бўлиб қолди. Кумарон, эпоксид ва полиэфир смолалари, перхлорвинил ва ҳоказолар бунда жуда қўл келиб қолди.

Натижада жуда мустаҳкам ва сув таъсирига чидамли асфальт бетони олинди. У қизил, яшил, сариқ, кўк, тўқ сариқ ва ҳатто оқ рангда тайёрланиши ҳам мумкин. Йўлларнинг ранг-баранг бўлишини шундан сўнг бир тасаввур қилиб кўринг-а!

Лекин, бу фақат чирой учунгина эмас. Рангли бетон аввало кўча ҳаракати хавфсизлигининг ошишига ёрдам беради. Ундан автомобиль йўлларидаги айириш йўлларини, пиёдаларнинг ўтиш жойларини, автомобилларнинг тўхташ жойларини белгилашда ҳам қўлланилиши мумкин.

Аэродромлардаги самолётлар парвоз қиладиган йўллар эса, янада аниқ ва яхши кўринадиган бўлади. Янги бетоннинг ана шундай манзарали хусусиятидан янада кенгроқ фойдаланиш мумкин. Масалан, саноат ва савдо биноларининг полларига, кириш жойлари ва айвонларига ётқизишда, паркдаги йўллар, хиёбонлар, шаҳар майдонларини безашда ҳам ундан қўлланса бўлаверади.

Рангли бетонни тайёрлаш учун махсус асбоб-ускунанинг кераги йўқ. Оддий асфальт бетон тайёрлайдиган қурилмалардан фойдаланилаверади. Киевлик мутахассисларнинг бу новаторлик таклифлари СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг «Қурилиш» бўлимида батафсил ёритилган.

СУВ ТЎЛАТИЛГАН ЁСТИҚЧА

Бу ажойиб ёстиқча ухлаш учун эмас, балки иш учун мўлжалланган. Пойафзални ремонт қилишда пресснинг муҳим детали бўлган бундай ёстиқчалар Эстониядаги «Виру» маиший хизмат кўрсатиш корхонасида ихтирочи А. Фрейенталь томонидан ишлаб чиқилди.

Мазкур пресс пойафзал пошнасини елимлаш учун хизмат қилади. Бунинг учун тайёр пойафзал сув тўлатилган ёстиқча устига қўйилиб, маҳкамланади. Кўтаргич механизм ястиқчани пойафзалга тиркайди, у пошнани бир текисда маҳкам қисиб туради. Бир неча минутдан сўнг пошна пойафзалга маҳкам елимланиб қолади. Бундай пресснинг ишчи органи айни вақтда 1, 2 ёки 3 жуфт пойафзални бирваракайига ишлаш учун мўлжалланган бўлиб, маиший хизмат кўрсатиш комбинатларининг корхоналарида улардан фойдаланиш мумкин. Пресс қўл ёрдами билан бошқариб турилади.

ЎРМОН СЕЯЛКАСИ

Узоқ Шарқ ўрмон хўжалиги илмий тадқиқот институтининг ходимлари Е. И. Шевелев билан А. И. Пахонов жаҳон практикасида биринчи марта оригинал ўрмон сеялкасини таклиф этдилар.

Одатдаги ўрмон сеялкаларида уруғликнинг хилига, унинг шакли ва катта-кичиклигига қараб махсус экиш аппаратлари қўлланилар эди. Энди бунга эҳтиёж қолмади. Уруғлик ерга ажойиб ўғит — паста билан бирга ташланади. Униб чиққан кўчатнинг ҳатто ҳосилдор бўлмаган ерга ҳам кўникишини таъминлайдиган бу пастанинг составини ўрмоншунос олим Е. И. Шевелев ишлаб чиқди.

БИР КЕЧА-КУНДУЗДА 500 ТОННА КАРТОН

«Ижтяжбуммаш» заводида картон тайёрлаб берадиган «К—09» модели машинанинг дастлабки узеллари тайёрлана бошлади. Бу, мамлакатда ана шундай машинанинг энг каттаси бўлади. У, Архангельск целлюлоза-қоғоз комбинати учун мўлжалланган. Агрегат бир кеча-кундузда эни 6,3 метр бўлган беш юз тонна юқори сифатли картон ишлаб чиқаради.

АҚИҚ КОНИ

Геологлар Арманистоннинг шимолида, тоғли Ижеван районида йирик ақиқ (агат) кони топдилар. Бу ярим қимматбаҳо тош заргарлик ишлаб чиқаришида ва металл ишлашда қўлланилади. Тоғли районлар учун характерли бўлган бу кварц жинсли кон доираси ўнларча километрга чўзилган.

Янги кон базасида заргарлик буюмлари ва эсдалик совғалар тайёрлайдиган корхона қуриш кўзда тутилмоқда. (ТАСС—ЎзТАГ).

ИЗЛАНИШ САМАРАЛАРИ

Корхонамиз қиёфаси сўнгги йилларда таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Цехлар янги, унумли агрегатлар билан бойиди. Кўпгина участкалар тўла механизациялаштирилди. Қўл меҳнати сезиларли даражада енгиллашди. Ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, агрегатлардан фойдаланиш коэффициентини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаб, таннархини арзонлаштиришда комбинатимиз рационализатор ҳамда ихтирочилари алоҳида ғайрат кўрсатишаяпти.

Комбинатда рационализаторлардан тушаётган таклифларга алоҳида эътибор билан қаралади. Бизда ишчидан тортиб то бош инженергача ҳамма изланишда. Ўтган етти йилликда коллективимиз томонидан киритилган янгиликлар эвазига корхона бир миллион сўмликдан ортиқроқ иқтисодий самара кўрди. Ўтган йиллар мобайнида биргина слесарь Николай Сергеев 30 та таклиф билан чиқди. Унинг таклифлари 20 минг сўмлик маблағни тежаб қолиш имконини берди. Партия ва ҳукуматимиз бундай ижодкор ишчилар меҳнатини доимо қадрлайди. Н. Сергеев ҳам кўп қатори яқинда ҳукуматимизнинг олий мукофоти — Ленин орденини олишга муяссар бўлди.

Биз ҳеч қачон эришилган муваффақиятлар билан чегараланиб қолмаймиз. Доимо олға интилишга ўрганганмиз. Коллективимиз янги беш йилликнинг биринчи йилини ҳам муваффақиятли бошлади. Зиммадаги вазифаларни бекаму-кўст адо этишда яна рационализаторларимиз олдинги сафларда бормоқдалар. Ўтган олти ой давомида пландаги 50 таклиф ўрнига 52 та таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бу янгиликлар мажбуриятдаги 55 минг сўм ўрнига 71.400 сўмлик иқтисодий фойда келтирди. Демак, ярим йил ичида мажбуриятдагидан 16 минг 400 сўмлик кўп маблағни тежаб қолдик.

Айниқса инженерлардан Е. Фёдоров, А. Ҳайдаров, Р. Коропова ўртоқлар таклифи бўйича жорий этилган янгиликлар маҳсулот сифатини ошириш ва таннархини арзонлаштириш имконини бермоқда. Слесарь Н. Драй дистибураторлар конструкциясини ўзгартиришни таклиф қилди. Бу таклиф дарҳол совет аъзолари ўртасида муҳокама қилиниб, ишлаб чиқаришга жорий этишга лозим деб топилди. Слесарнинг таклифи билан эндиликда 1600 сўмлик фойда кўрилмоқда. Корхона дирекциясининг буйруғи билан бундай сермаҳсул ишчилар пул мукофоти билан тақдирландилар.

Рационализаторларимиз тўққиз ой деганда йиллик мажбуриятни бажаришди. Биз ўз зиммамизга йил давомида 110 минг сўмлик иқтисодий самара берувчи таклифларни ишлаб чиқаришга жорий этамиз деб мажбурият олган эдик. Ҳозир тушган таклифлар 130 минг сўмлик маблағни тежаб қолди. Йил тамом бўлишига яна уч ой вақт бор. Сўнгги кварталда ҳам биз камида 20 минг сўмлик самара берувчи таклифларни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун курашмоқдамиз.

Яқинда комбинатимизда рационализаторлар конференцияси ўтказилди. Конференцияда маълум бўлишича, дастлабки ярим йил ичида ҳар юз ишчининг олтитаси биттадан таклиф киритибди. Бу қувончли кўрсаткичдир.

Корхонамиз истиқболи порлоқ. Беш йил давомида комбинат қуввати тағин ҳам ошади. Қўшимча қувватлар ишга туширилади, янги-янги агрегатлар монтаж қилинади. Рационализаторларимиз ҳам беш йилликда катта ҳажмда ишларни бажаришлари керак. Биз ўзаро ички имкониятларни ҳисоблаб чиқиб беш йил давомида 600 000 сўмлик иқтисодий фойда берувчи таклифларни ишлаб чиқаришга жорий этишни мўлжаллаяпмиз. Бунинг учун барча имкониятлар бор. Коллектив доимо изланишда. Изланиш албатта ўз қувончли самараларини беради.

Д. ДЕРЮШЕВ,
Тошкент абразив буюмлари комбинати рационализатор ва ихтирочилар бюросининг бошлиғи.

ЯНГИ ТОШКЕНТНИ БУНЁД ЭТАМИЗ

Украиналик бинокорлар Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги байрамигача 21 минг квадрат метр турар-жой биносини фойдаланишга топшириш учун курашмоқдалар. Шу кунлардаги меҳнат зиммадаги улкан мажбуриятга яраша бўлмоқда. Суратда: Чилонзорда бунёд этилаётган Украина квартали.
Б. Мазур фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ДЎСТЛИК ПРОСПЕКТИДА

Иморат қурилиб бўлди. Бу иш битганлиги нима билан белгиланади? Қабул комиссиясининг акти биланми? Лекин ҳамма нарсани миридан-сиригача текшириб қабул қиладиган «комиссия» шу уйда келгусида яшайдиган кишилар — иморатнинг пойдевори қурила бошлаганидан бери бу қурилишга келиб турдилар, деса бўлади. Чилонзорнинг дўстлик проспектида қад кўтарган мана шу иморатга келган кунимизда ҳам деворлари чиройли қилиб безатилган даҳлиз остонасида бир хотин икки боласи билан турарди.

— Ана, менинг квартирам, иккинчи қаватда...

Шу хотиннинг ва бошпана кутиб ётган яна ўнлаб тошкентликларнинг бу ерга қатнаб туриши қурилиш графигига бир талай тузатиш киритган бўлиши мумкин. Ниҳоят, 18 октябрда комиссия келди. Аммо у давлат юборган расмий комиссия эмас, балки ишчиларнинг ўзлари тузган комиссия. Бу комиссия ўзининг зийраклигидан ҳам, принципиаллиги, билармонлиги жиҳатидан ҳам янги уйга тезроқ кўчириб келишга шошилаётган кишилардан, ортиқча шошмашошарликни ёқтирмайдиган давлат комиссиясидан қолишмайди. Шу иморатни қурган бинокорлар унинг қанчалик тайёр эканлигини ўз виждонларининг амри белгилаб берган мезон билан ўлчаб ҳукм чиқарадилар.

Бу бино Украина бинокорларининг тўнғич иморати. 40 квартирали бу бино атрофини ўраб турган ҳавозалар олиб ташланганидан кейин янги келинчакдек чиройли бўлиб кўзга ташланди. Шунинг учун ҳам бу тўнғич бинони кўриш учун, луганскликларнинг қурилиш майдонига «Укрстрой» трестининг вакилларигина эмас, шу билан бирга бошқа қурилиш поездларининг ишчилари ва инженерлари ҳам келишди.

Бегона киши бу ерда иморатни битказиб топширувчилар билан уни қабул қилиб олувчиларни фарқ қилиши қийин. Луганск қурилиш поездининг бош инженери Михаил Федорович Титов ва участка бошлиғи Виктор Александрович Павленко, инженер ва мастерлар Владимир Тютюн, Эдуард Козлов, Вячеслав Пивоваров, Леонид Виноградов, Иван Чепигин, Владимир Роман, Василий Кобзарь, Александр Калениченко қаватма-қават кўтарилиб, квартирама-квартира юриб, ҳар бир бурчакни кўздан кечираётганларини, гўё бирон камчилик топишга интилгандек ҳаракат қилаётганликларини кўрдим. Бирор ромда тирқиш қолганлигини, уй деворининг озмоз гадир-будир жойини кўрсалар ҳам дарров тўғрилаб, текислаб ўтабердилар.

— Иморат тайёр.

Ишчилар комиссиясининг актида шундай хулоса ёзилди — Б-5 микрорайондаги 40 квартирали тўрт қаватли 23-уйни қуриш ишлари лойиҳага мувофиқ, қурилиш норма ва қоидаларига амал қилиниб бажарилган...

Актда ишлар 1 июнда бошланганлиги кўрсатиб ўтилди. Шуни илова қилиб айтмоқ керакки, бундай бино қурилиш нормаларига кўра, саккиз ойда қуриб битказилиши лозим. Луганскликлар эса бу муддатни қарийб икки баравар қисқартирдилар. Актда бошқа бир нарсани ҳам — ким ва қандай қилиб вақтни тежаганлиги ҳам кўрсатиб ўтиш яхшироқ бўлур эди.

Биринчи кунлари вақтни ер қазиш ишларини бажаришни тезлаштириш билан тежадилар. Бу ишларни экскаваторчи Иван Коверко ва бульдозерчи Михаил Царьков ўз механизмлари билан жадал бажарди. Сўнгра коммунист Леонид Нагорянскийнинг комплекс бригадаси ишга тушди. У, ўз ишчиларини одатдагидек икки звенога эмас, балки уч звенога бўлиб ишлатди. Улар шундай уюшқоқлик билан меҳнат қилдиларки, кечаю-кундуз башня крани тиниб-тинчимади, бетон, ғишт, металл, панелларни етказиб бераверди. Аммо Ирина Головачева кранда ишлаган вақтда у бригадани шошириб қўйган кунлари ҳам бўлди.

Иван Кониннинг дурадгорлари, сувоқчи ва бўёқчилардан Александра Карлова билан Антонина Белошенко, сантехник Филипп Калиниченко, электрик Николай Кочерга тежаган кунларнинг жами уч ярим ой вақтни ташкил қилди. Мажбуриятда белгиланган муддатга қараганда эса 20 кун тежалди.

Луганскликлар бу иморатни октябрь байрамигача битказиб, тошкентликларнинг сингилларига топширишга ваъда қилган эдилар. Улар ўз ваъдаларини муддатидан олдин бажардилар.

Украиналик дўстларнинг қўли билан Украина ғиштлари, ёғочлари, шиферлари, метали, цементи, ойнасидан қурилган уйдаги 40 квартира уларнинг Ўзбекистон пойтахтидаги дўстларига қилган биринчи туҳфаси бўлди.

Бу бинонинг ёнида эса 48 квартирали беш қаватли, магазинли яна бир катта иморат қад кўтармоқда. Бу иморатни янги йилгача битказишга қарор қилинган эди. Энди бу таклифга тузатиш киритилди — иморат декабрь ойининг бошида тахт бўлади. Луганскликлар шаҳар марказида Украинлар қураётган массивда яна бир иморат бино қилмоқдалар.

...Бир неча кун ўтгандан кейин дўстлик проспектидаги бино давлат комиссиясига расмий имтиҳон беради, шу тариқа Тошкент йилномасида қардошларча дўстликдан далолат берувчи яна бир сатр пайдо бўлади.

Е. ЕФИМОВ,
(ЎзТАГ мухбири).

АТЕИСТЛАР СЕМИНАРИ

Тошкент шаҳар партия комитетининг пропаганда ва агитация бўлими ва «Билим» жамиятининг шаҳар бўлими атеистлар учун ташкил этган семинар уч кун давом этди. Семинарда шаҳардаги агитатор ва пропагандистлардан 200 га яқин киши қатнашди.

Фалсафа фанлари кандидати, доцент А. Ортиқов, Тошкент астрономия обсерваториясининг старший илмий ходими З. Б. Коробова, геология-минералогия фанлари кандидати М. Зокиров, тарих фанлари кандидати И. Жабборов, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. Н. Бобожонова ўртоқларнинг докладлари тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

Семинар қатнашчилари шаҳар тарих музейи ва атеистлар уйидаги виставкани бориб кўрдилар. Семинарда пропагандистлар ўзаро тажриба алмашдилар.

МУКОФОТ МУБОРАК*)

СССР Олий Совети Президиумининг 1966 йил 5 октябрдаги Фармони билан халқ хўжалик юклари ва пассажирлар ташиш, автомобиль йўллари қуриш, ремонт қилиш ва сақлаш топшириқларини бажаришда катта ютуқларга эришган автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги ходимларининг катта бир группаси СССР орден ва медаллари билан мукофотланди.

Шу жумладан Тошкент области бўйича:

«ШАВКАТЛИ МЕҲНАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Абжапаров Абсалом — Тўйтепадаги 74-автобаза шофери.

Оймамбеков Абдусамат — Олмалиқдаги 80-автобаза шофери.

Большакова Екатерина Николаевна — Янгийўл йўл экспуатация участкаси ремонтчиси.

Гаушин Петр Васильевич — Янгийўлдаги 2503-автоколоннанинг старший инженери.

Жўрабоев Соҳиб — Чирчиқ автобус-таксомотор паркининг шофери.

Зюкова Агрепина Александровна — Янгийўлдаги автобус-таксомотор паркининг кондуктори.

Ивахненко Сергей Петрович — 1-йўл қурилиш бошқармасининг шофери.

Қодиров Худойқул — Бекободдаги 16-автобаза шофери.

Китаев Николай Иванович — Бўстонлиқдаги 125-автобаза слесари.

Мулдабеков Жўра — Алимкентдаги 46-автобаза шофери.

Патукин Дмитрий Яковлевич — Олмалиқдаги 4-авторемонт заводининг слесари.

Рашидов Халил Рашидович — Тўйтепадаги 74-автобаза директори.

Султонов Талъат — 7-ремонт-механика заводининг слесари.

Темирбўлатова Рзахия — Бекободдаги 16-автобаза электрчиси.

Тяжлов Михаил Нестерович — Янгийўлдаги 2503-автоколонна слесари.

Тян Иван Павлович — 14-кўприк қурилиши бошқармасининг бош инженери.

Умаров Абдулла — Бўкадаги 122-автобаза шофери.

Ўрозов Бўрибой — Янгийўлдаги 2503-автоколонна шофери.

«МЕҲНАТДА ЎРНАК КЎРСАТГАНЛИК УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Абдуназаров Ҳолиқназар Исмоилович — Янгийўлдаги 2503-автоколонна шофери.

Богач Николай Александрович — Ялангғочдаги 69-автобаза шофери.

Богданов Анатолий Сергеевич — Бўстонлиқдаги 125-автобаза шофери.

Коломейченко Степан Тихонович — Янгийўл йўл эксплуатация участкасининг автогрейдер машинисти.

Кунафина Флюра Қўзиахметовна — Олмалиқдаги 4-авторемонт заводининг ишчиси.

Мавлонов Шамиқул Аҳмедович — Чирчиқ автобус-таксомотор паркининг шофери.

Матвеев Иван Фёдорович — Янгийўлдаги 107-автобаза шофери.

Младенцева Анна Васильевна — 14-кўприк қурилиш бошқармасининг бетончиси.

Муротов Раҳмонқул — Янгийўлдаги автобус-таксомотор паркининг шофери.

Толстиков Николай Филиппович — кўприк темир-бетон конструкциялари ва асфальт-бетон заводи арматурачилари бригадири.

Туманов Иван Яковлевич — Чирчиқдаги 2-автобаза темирчиси.

Ҳожибеков Жўра — Олмалиқдаги 45-автобазанинг бош инженери.

Эргашев Тўлаган — Чирчиқ автобус-таксомотор паркининг шофери.

Йўлдошев Эркин Маллаевич — Оҳангарондаги 29-автобаза шофери.

* (Боши газетамизнинг 22 октябрь сонида).

ЁРДАМ ФОНДИГА

МОСКВА. (ТАСС мухбири). Кеча П. И. Чайковский номидаги концерт залида ижро этилган «Гамлет» спектаклида қатнашувчи бош ролларнинг ҳаммасини бир киши — Владимир Рецептер ўйнади. Унинг ёлғиз ўзи Шакспирнинг мураккаб дунёсини, чуқур фалсафасини намоён қилди.

Бундай қилишга журъат этадиган киши ғоят дадил бўлиши керак. В. Рецептер худди ана шундай артистдир. Унинг спектаклдан спектаклга такомиллашиб бораётган катта, кўп қиррали таланти ҳақиқатан ҳам шундай бениҳоя журъат қилишига йўл очиб берди. «Гамлет» спектаклини у 58 марта ижро этди. Мана шунинг ўзи ҳам актёр яратган бу спектакль театр ҳаётининг ҳаммага манзур зўр ҳодисаси бўлиб қолганлигидан далолат беради.

Рецептер ўзининг шу спектаклини қайси шаҳарда кўрсатмасин ҳаммасида ҳамиша муваффақият қозонмоқда. Бу сафарги спектакль 59-нчи бўлди. Ҳар сафаргидек бу гал ҳам концерт зали томошабинлар билан лиқ тўлган эди. Билетларни сотишдан келган пулни артист Тошкентга ёрдам фондига топширади.

— Мен қадимдан Тошкентликман, — деди В. Рецептер. — шу шаҳарда ўқидим, шу шаҳарда биринчи марта профессионал театр саҳнасига чиқдим, шу шаҳарда Максим Горький номли театр саҳнасида Гамлетни ўйнадим. Мен ўз спектаклимни хурсанд бўлиб Тошкентга бағишлаётирман.

СОДИҚ ВА ИШЧАН РЕВОЛЮЦИОНЕР

Г. К. ОРЖОНИКИДЗЕ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 80 ЙИЛЛИГИГА

1910 йил. Қорачадан келган бир йигит Парижнинг чекка кўчаларидан бирига жойлашган уй олдига келиб тўхтади. Бироздан сўнг у ўша уйдан чиқиб келган қотмагина рус аёли билан бирга ичкарига кириб кетди. «Мен пастга тушдим, — деб хотирлайди Надежда Крупская, — кўринишидан кавказликка ўхшаган киши турарди ва нуқул жилмаярди. У Серго бўлиб чиқди. Шу вақтдан бошлаб у бизнинг энг яқин дўстларимиздан бири бўлиб қолди».

Серго Оржоникидзе Ильич билан биринчи марта шу уйда учрашди. Серго партия тақдири учун ғоят зарур бўлган қатор ишларни бажариш учун Ленин таклифи билан Парижда, сиёсий эмиграциянинг мазкур марказида қолди.

Унинг тақдири ҳам шу партия тақдири билан чамбарчас боғланган эди. Серго Тифлисдаги фельдшерлик мактабида ўқиб юрган кезлардаёқ социал-демократик тўгаракка аъзо бўлган эди. 16 ёшида РСДРП сафига кирди. Ғарбий Грузияда революцион иш олиб борди. Бўронли 1905 йил декабрида қамоққа олиниб, Сухуми турмасига ташланди. Кейин Бокуга партиявий ишга юборилди. Партияни мустаҳкамлаш, унинг душманларига қарши кураш ва Кавказда ишчиларнинг революцион ҳаракатларини уюштиришда актив қатнашди, тажриба ва билим orттира борди. 1907 йилда 1 май намойишидан сўнг қамоққа яна ташланди. Шу йил ноябрида РСДРП-нинг Боку ташкилоти аъзоси бўлганлиги учун Баилов турмасига қамаб қўйилди. Кейин эса, беш ой ўтгач Сибирга умрбод сургунга юборилди.

Бу ерда ҳам Серго тинч турмади: сиёсий маҳбуслар союзини тузишда фаол қатнашди. Ниҳоят, шу йил август ойида сургундан қочиб, яна Бокуга келди. Мана энди, Парижда, Лонжюмода Ленин ташкил қилган партия мактабининг тингловчиси у. Шу мактаб ҳақида эшитибоқ Парижга отланди. Бу ерда сиёсий иқтисод бўйича Ленининг дарсларини тинглади.

1911 йил ёзида Россияга қайтиб келгач, Серго партиянинг VI (Прага) конференциясини тайёрлаш ишларига раҳбарлик қилди ва унда қатнашди. у РСДРП Марказий Комитетининг аъзоси қилиб сайланади.

Петербургга яширин қайтиб келган Оржоникидзе тўсатдан яна қамоққа олинади ва 1912 йил октябрида Шлиссельбург қалъасига қамаб қўйилади.

Қамоқда эканлигида у жуда кўп ўқиди, ўрганди. Қора муқовали бир чизиқли қалин дафтари ўқилган китоблар номи билан тўлиб борди. Шу китоблар тўғрисидаги фикрларини ҳам дафтарга ёзиб қўярди у.

Салкам тўрт йил ўтгач Якутияга сургун қилинди. Бу ерда дўстларининг ёрдами билан касалхонага ишга жойлашиб олди. Сафдошлари Г. И. Петровский ва Е. М. Ярославскийлар билан бирга сургун қилинган сиёсий маҳбуслар орасида партиявий ишлар олиб борди. Февраль революциясидан сўнг у яна Петроградга, рус революциясининг марказига қайтиб келади.

Революция тўлқинлари тобора авж олиб кўтариларди бу ерда. Сершовқин митинглар, намойишлар, отишмалар бир-бирига уланиб кетарди.

Вақтли ҳукумат большевикларни таъқиб қила бошлади. Ленин Разлив станциясида эканида Оржоникидзе ҳам бу ерга келиб, доҳийга партия фаолияти ҳақида ахборот берди ва ундан йўл-йўриқлар олди.

1917 йилнинг сентябрь-октябрь ойларида ўз юрти — Кавказга келган Оржоникидзе Тифлис ва Ғарбий Грузия большевикларига раҳбарлик қилади.

Октябрь революцияси кунлари Серго Петроградда эди. У партия Петроград комитети ижроия комиссиясининг аъзоси сифатида революцияни мустаҳкамлаш иши учун бутун куч-ғайратини сарфлади.

1917 йил 19 декабрь. Оржоникидзе Украинанинг фавқулодда комиссари. Унинг номига Ленин телеграмма юбориб, қандай қилиб бўлса ҳам «дон ва дон юбориш» учун энг қатъий ва революцион чораларни кўришни топширади. Эсингизда бўлсин, деб ёзган эди Ленин иккинчи телеграммасида, Питерни очликдан қутқазиш сизга боғлиқ. Учинчи мактубида эса у Оржоникидзега миннатдорчилик билдириб, бутун умид сиздан, бўлмаса баҳорга келиб очлик бошланиши муқаррар, деб ёзди.

1918 йил апрели. Оржоникидзега Жанубий район муваққат фавқулодда комиссариатини тузиш ва унга раҳбарлик қилиш вазифаси топширилади. Кейинчалик у Ғарбий, Жанубий ва Кавказ фронтларида революция душманлари ва чет эл интервенциясига қарши курашнинг жанг майдонларида бўлди, ишчи-деҳқон армиясининг кўпгина жанговар операцияларига бошчилик қилди. Айниқса, Орёл шаҳрининг корниловчи қўшинлардан озод қилинишида унинг хизмати катта бўлди. Жанг тугагач, Оржоникидзе Ленинга қуйидаги телеграммани юборди:

«Москва—Ленинга. Орёлдан салом. Оржоникидзе». Ленин ўзининг Свердлов коммунистик университети тингловчилари олдида сўзлаган нутқида бу ғалабанинг аҳамиятини батафсил тушунтириб, унга катта баҳо берган эди.

Ленинга юборилган яна бир телеграмма Оржоникидзенинг Кавказдаги фаолиятига таалуқлидир. Кавказда революция душманлари, меньшевикларга қарши курашнинг мураккаб шароитида Серго Оржоникидзе РКП(б) Марказий Комитети қарори билан 1920 йил февралида Шимолий Кавказда Совет ҳокимиятини тиклаш бўйича Бюронинг раиси қилиб тайинланган эди. 25 февраль куниёқ у Ленинга қуйидаги хабарни юборди: «Тифлис устида Совет ҳокимиятининг Қизил Байроғи ҳилпирамоқда. Яшасин Совет Грузияси! Оржоникидзе».

Граждан урушидан сўнгги тинч қурилиш йилларида Оржоникидзе ўзининг бутун ташкилотчилик қобилияти, билими ва тажрибасини мамлакатимиз иқтисодий қудратини ошириш, унинг экономикасини мустаҳкамлашга сарфлайди. Шунингдек, троцкийчи ва зиновьевчиларга қарши курашда ҳам унинг хизмати катта бўлди.

Оржоникидзе Марказий Комитет секретари, Сиёсий Бюро аъзолигига кандидат, сўнгра Сиёсий Бюро аъзоси қилиб сайланади. 1926 йили у ВКП(б) Марказий Контроль Комиссияси Раиси қилиб тасдиқланади. У, шунингдек, СССР Ишчи-деҳқон инспекцияси Халқ комиссари, СССР Халқ Комиссарлари Совети Раисининг ўринбосари, Меҳнат ва Мудофаа Совети Раисининг ўринбосари лавозимларида ҳам ишлайди.

1930 йилда у СССР Халқ Хўжалиги Олий Кенгашининг Раиси, 1932 йилда эса, Оғир саноат Халқ комиссари қилиб тайинланади. Партия Серго Оржоникидзега мамлакатимизда социализм қурилишининг энг муҳим вазифаси бўлган оғир саноатни яратиш ишига раҳбарлик қилишни топширади. Урушдан аввалги дастлабки беш йилликларда Ленининг оғир саноатни устун даражада ривожлантириш тўғрисидаги кўрсатмасига биноан, ер юзида биринчи социалистик мамлакатда неча юзлаб қудратли корхоналар, саноат гигантлари, нурхоналар бунёд қилинди. Бу ишларнинг ҳаммасида оташин революционер Оржоникидзенинг хизмати жуда катта бўлди.

Ҳукуматимиз Серго Оржоникидзенинг бу соҳадаги хизматларини муносиб тақдирлади. У Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди.

Серго Оржоникидзенинг бутун фаолияти партия ва халққа садоқат билан хизмат қилишнинг ажойиб намунасидир.

И. СУЛТОНОВ.

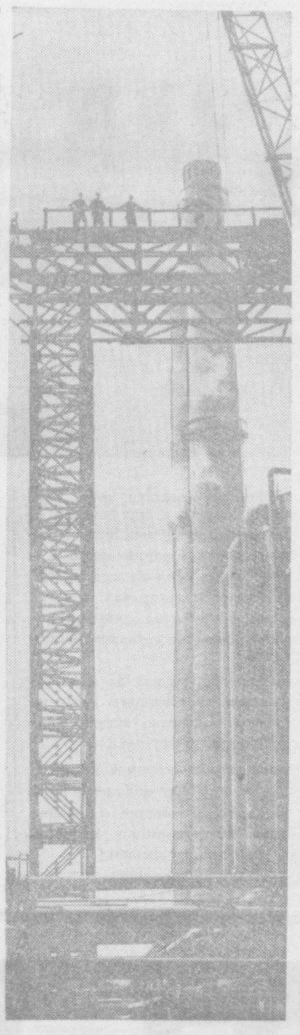

БЕШ ЙИЛЛИК ҚУРИЛИШЛАРИДА

Бинокорлар Оренбург областидаги Орск—Халиловск металлургия комбинатида кокс батареясини бунёд этмоқдалар. Бу беш йилликнинг улкан қурилишидир. Ҳозир монтаж ишлари тугалланиб қолган. Кокс батареяси синовдан ўтяпти. Беш йиллик давомида комбинатда яна домна печи, 2 та прокат стани, пўлатни электр билан эритиш цехи ва бошқа ёрдамчи цехлар қад кўтаради.

Суратда: кокс батареяси қурилиши тасвирланган.

Б. Клипиницев фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

АХЛОҚ ТЕМАСИДА

КИМ АЙБДОР?

«Сизнинг корхонангизда Баҳром Содиқов деган киши такси ҳайдовчи бўлиб ишлайди. 1931 йилда туғилган. Ленин район, Куйбишев шоссеси, 3-проезд, 13-уйда истиқомат қилади. У 1959 йилда Ҳалима Содиқова билан ЗАГСдан ўтиб, турмуш қурган. Уч фарзанд кўришган. 1964 йили Баҳром Ҳалимани уч боласи билан уйдан ҳайдаб юборади-да, ўша йилнинг сентябрь ойида Тамара Муҳаммаджонова исмли қизга уйланиб олади. Ҳозир Тамарадан ҳам бир қизи бор. Баҳром кейинчалик Тамарани ҳам ўтирса ўпоқ, турса сўпоқ, деб тўполон чиқаради, ниҳоят уйдан ҳайдайди.

Маҳалла активлари бир неча бор ўртага тушишди, оилани мурosaга келтиришга уриниб кўришди. Бўлмади. Гап шундаки, ҳар гал активлар Содиқовнинг уйига келишганда: «Кечирасизлар, катта хато қилганимни ўзим ҳам тушуниб турибман. Бу номаъқулчилик бундан кейин бўлмайди»,— деб ишонтиради. Активлар остона хатлаб ташқарига чиқишлари биланоқ эшикни яна қулфлаб ичкари киради-да, хотинига ўшқиради:

— Йўқол кўзимдан! Эрининг номини кўчага олиб чиққан хотин билан яшаган эр номард. У дунё бу дунё сен билан бирга турсам, Баҳром отимни бошқа қўяман.

Баҳромни коллектив ўртасида изза қилишингизни, кирдикорларини кўпчилик олдида юзига айтиб, жамоатчилик таъсири кўрсатишингизни сўраймиз. Икки хотин, тўрт боланинг қадр-қимматини оёқ ости қилаётган, оила ва никоҳ тўғрисидаги совет қонунини менсимаётган Баҳром Содиқовнинг кимлигини ҳамкасб ўртоқлари билиб қўйишсин.

Пушкин номли маҳалла комитети».

Гарчи Баҳром Содиқов коммунист бўлмаса ҳам, бу хат 1-автокомбинат партkомига келган эди. Партkомда хатни ўқиб, анча ўйланиб қолдик. Баҳромнинг биринчи хотини Ҳалима ва унинг уч боласи тақдирини ўйлардик. Бегуноҳ Ҳалиманинг ҳақ-ҳуқуқи, иззат-нафсини поймол қилишга, фарзандларининг юзига оёқ тираб, янги хотинга уйланишга Баҳром қандай журъат қилолдийкин? Нега уни ҳечким бу эгри йўлдан ўз вақтида қайтариб қололмади? Тамарачи? Хотини, болалари борлигини кўра-билатуриб, Баҳромга турмушга чиқиб, энди ўзи ёрдам сўраб юрибди.

Баҳром билан партkомда суҳбатлашиб ўтирибмиз. Боши қуйи эгилган. Қилмишларидан пушаймон, биринчи хотинидан бекор ажралганини такрор-такрор айтди. Болаларини соғинганлигини гапирди кўзларига ёш олиб.

— Энди нима қилмоқчисан?— сўрадик.

— Биринчи оиламга қайтаман. Ҳалима билан тураман. Фарзандларимга бош бўлсам, уларни ўзим ўстирсам дейман.

— Тамара-чи? Унинг тақдирини ўйламайсанми?

Баҳром юзини яна четга олиб қочди. Анча вақт жим бўлиб қолди. Кейин:

— Ёрдам бериб турарман, — деб қўяқолди секингина.

У пул бериб туриш билан ўз бурчини ўтамоқчи. Оила қадри, меҳри, инсон иззат-ҳурмати билан ҳисоблашмайди. у.

Баҳром Содиқовнинг енгилтаклиги, оила масаласига юзаки қараши аҳволни шундай чигаллаштириб юборган эдики, мен бунда кўпроқ Тамарани айблагим келарди. У билан суҳбатлашдик.

— Содиқовлар оиласининг бузилиб кетишида, ниҳоят ўз оилангни бузишга олиб келган хатоларингни ҳис қилаяпсанми?

— Баҳромнинг хотини, болалари борлигини кейин билиб қолдим, бўйдоқман деб юрарди, — деди Тамара кўзларига ёш олиб.

Менингча Тамара Баҳромнинг хотини борлигини биларди. Ахир, суриштирмай-нетмай нотаниш киши билан тақдирини боғлаб, бир ёстиққа бош қўйиб бўладими?!

— Билмас экансан, Баҳромнинг ишхонасига келиб, бошлиқлардан, ўртоқларидан унинг кимлигини суриштириб кўрсанг бўлмасмиди? — дедик унга.

Тамара бу саволга жавоб қайтаролмади. Унинг ўзи ҳам оила масаласига енгил-елпи қараган. Ахир, Баҳромнинг иш жойи, коллективи, уни яхши биладиган ўртоқлари бор эди-ку.

Баҳромда орият, виждон йўқ бўлиб чиқди. Тамара келганида ҳаммасини билиб оларди. Кейинчалик кўнгилсиз воқеа рўй бермасди.

Ҳурматли газетхон, комбинат партkоми, маъмурияти Баҳромни билмасмиди, нега бунинг олдини олмади? — деб сўраши мумкин. Ҳақли савол. Айтиб ўтайки, Баҳромнинг оиласи, болалари борлигини билардик. Аммо унинг иккинчи хотини борлигини билмас эканмиз.

Тамара, эҳтимол, ҳозир ўз тақдиридан нолиб, кўз ёши тўкиб ўтиргандир. Қизи Лоланинг тирик етим бўлиб қолишини ўйлаб ўз ёғига ўзи қоврилаётгандир. Ана шуларнинг ҳаммасига ким айбдор? Аввало Баҳром, қолаверса ўзинг айбдор, деб жавоб берамиз Тамарага.

Совет оиласи—муқаддас, муътабар бир иттифоқ. Уни поймол қилишга ҳеч ким журъат этолмаслиги зарур.

П. СЕЛЕЗНЕВ,
Тошкентдаги 1-автокомбинат.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЛАОСДА ҲАРБИЙ ИСЁН

ЛОНДОН, 21 октябрь. (ТАСС). Лаос ҳарбий ҳаво кучлари қўмондони генерал Тхао Ма Саваннакетда ҳарбий тўнтариш қилди, деб хабар беради Рейтер агентлигининг мухбири ишончли манбаларга асосланиб,

Генерал Ма самолётлари бугун эрталаб Вьентьяндаги ҳарбий ва граждан объектларни ҳамда Лаос пойтахтининг жанубий чеккасидаги Чинамо ҳарбий лагерини бомбардимон қилди. Пойтахт устида исёнчиларнинг ҳарбий самолётлари билан Суванна Фума ҳукуматига содиқ бўлган қўшинлар самолётлари ўртасида ҳаво жанги бўлиб ўтди.

Хабар қилинишича, исёнчилар Лаос қуролли кучлари қўмондони генерал Оан Ратиконни қамоққа олганлар.

Бангкок билан Вьентьян ўртасидаги ҳаво алоқаси узилди.

БРАЗИЛИЯ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО, 21 октябрь. (ТАСС). Бразилия президенти Кастелло Бранко кеча миллий конгрессни бир ойга тарқатиб юборганлигини эълон қилди. Конгресс президентнинг оппозиция вакилларидан бир қанчасини депутатлик мандатларидан маҳрум этиш тўғрисидаги қарорига қарши чиққанидан кейин Кастелло Бранко ана шундай карорга келди.

Конгрессдаги ҳар иккала палатанинг раҳбарлари бу қарор конгресс томонидан маъқулланмади, деб уни эътироф этишдан воз кечдилар. Кастелло Бранко менинг қарорим узил-кесил қарор бўлиб, уни муҳокама қилиш мумкин эмас, деди.

ВДР УСТИДА УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 21 октябрь, (ТАСС). АҚШ авиацияси кеча Вьетнам Демократик Республикаси территориясига ҳужум қилган вақтда Американинг беш самолёти уриб туширилди, деб хабар беради ВИА агентлиги. Шундай қилиб, Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида жами 1508 Америка самолёти уриб туширилди.

ЛАОСДАГИ АҲВОЛ

НЬЮ-ЙОРК, 21 октябрь. (ТАСС). Вьентьян ҳукумат радиостанциясининг радиоэшиттиришида айтиладики, Лаос король ҳукумати мамлакатдаги аҳволни ўз контроли остига олди ва осойишталик сақлашга чақириб, халққа мурожаат қилди.

АП агентлиги мухбирининг Бангкокдан берган хабарида бундай дейилади: Вьентьян ҳукумат радиостанцияси эълон қилган ахборотда барча мансабдор шахслар, шу жумладан қуролли кучлар ва полиция ходимлари ўзларининг хизмат вазифаларини бажаришга киришишлари лозим, дейилади.

Бугун Лаосдаги ҳарбий исён Лаос бош министри Шаҳзода Суванна Фума Парижда бўлган вақтда рўй берди.

Ғарб мамлакатларидаги газеталарнинг мухбирлари Лаосдаги воқеаларни шарҳлаб, генераллар ўртасида тинимсиз келишмовчиликлар бўлиб турганлиги сабабли шу воқеалар рўй берди, деб ёзмоқдалар.

ҲИНДИСТОН ЭКОНОМИКАСИНИНГ ЗИДДИЯТЛИ ХАРАКТЕРИ

Уз мустақиллигининг 20-йилига қадам қўйган Ҳиндистонни ривожлантириш навбатдаги беш йиллик плани лойиҳасини ҳозир мамлакат парламенти муҳокама қилмоқда.

Утган йиллар мобайнида Ҳиндистонда индустрия-саноат базасининг негизлари қурилди, катта замонавий корхоналар вужудга келтирилди. Миллий мустақилликнинг негизи бўлган давлат сектори барпо қилинганлиги Ҳиндистоннинг экономика соҳасидаги энг катта муваффақияти бўлди. Металлургия, машинасозлик, станоксозлик, нефть қазиб чиқариш ва уни қайта ишлаш сингари асосий муҳим тармоқларда давлат сектори ўз таъсирини ўтказиб турибди. Ҳозирги вақтда давлат корхоналари мамлакатда ишлаб чиқарилаётган саноат молларининг бешдан бир қисмини бермоқда.

Ҳиндистон эришган муваффақиятлар шак-шубҳасиз. Бундан олдинги уч беш йиллик планини амалга ошириш даврида Ҳиндистонда, масалан, пўлат ишлаб чиқариш 1 миллион тоннадан 6,2 миллион тоннага етказилди. Электр станцияларнинг қуввати икки миллион киловаттдан 10 миллион киловаттга етди. Қазиб чиқарувчи саноат бераётган маҳсулотнинг ҳажми анча кўпайди. Бу эса Ҳиндистон экономикасининг ташқи бозорга қарамлигини қисқартиришга имкон берди.

Бироқ, йирик капиталистик корхоналар мамлакатнинг иқтисодий ҳаётида ҳали ҳам устунлик қилиб келмоқда. Расмий маълумотларга қараганда, ҳозирги вақтда хусусий саноат компанияларига қарашли жамики маблағларнинг 47 проценти 75 ҳинд концернларининг қўлига тўпланган. Энг катта «Тата» концерни бирлаштириб турган 53 компаниянинг жамики капитал маблағи 4,2 миллиард рупияни ташкил қилади. 150 компаниядан иборат бўлган «Бирла» концерни қўлида тўпланган маблағ 2,3 миллиард рупиядан иборат.

Ҳиндистонда ишлатилаётган чет эл капитал маблағлари орасида инглиз капитали кўпчилик қисмини ташкил қилмоқда. Кейинги вақтларда Америка компаниялари машинасозлик ва химия саноати сингари истиқболи энг катта ва энг кўп фойда берадиган саноат тармоқларига суқилиб киришга зўр бериб интилмоқдалар. 1965 йилнинг бошидаги маълумотларга қараганда, Ҳиндистонда ишлатилаётган чет эл капитал маблағларининг 10 проценти Америка монополиялари зиммасига тўғри келган.

Мамлакат аҳолисининг 70 проценти шуғулланаётган қишлоқ хўжалигига келганда бу соҳада ҳам бир мунча муваффақиятлар қўлга киритилди. Суғориладиган ерлар майдони қарийб икки баравар кўпайди ва деҳқончилик қилинаётган жамики ерларнинг бешдан бир қисмини ташкил қиладиган бўлиб қолди. Ижара тўғрисидаги қонунлар амалга оширилмоқда. Лекин Ҳиндистонда қишлоқ хўжалигининг унумдорлиги ҳали ҳам жаҳондаги энг паст даражалардан бирида турибди. Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги министрлигининг маълумотларига қараганда, 1965 йилда мамлакатда дон экинларининг ҳар бир гектаридан ўрта ҳисобда 7,5 центнер ҳосил олинган. 1960 йилда эса атиги 5,5 центнер ҳосил олинган эди.

Ҳиндистон План комиссиясининг маълумотларига қараганда, 1964 йилга қадар помешчиклардан тортиб олинган 250 минг гектарга яқин ергина деҳқонларга тақсимлаб берилган. Деҳқонларнинг асосий кўпчилиги эса ваъда қилинган ерни ҳали ҳам кутиб ётибди, катта ер эгалари ва ерни ижарага олиб фойдаланувчилар уларни арзон иш кучи тариқасида эксплуатация қилмоқдалар. Ҳиндистон матбуотининг ёзишига қараганда, ҳозирги вақтда Ҳиндистонда ер эгаларининг бир проценти ишлатилаётган жамики ерларнинг олтидан бир қисмига эгалик қилмоқда, ваҳоланки қишлоқ аҳолисининг 20 проценти бутунлай ерсиз. Ун миллионлаб деҳқонлар чоракор бўлиб ишлаб, камбағал ҳаёт кечирмоқдалар.

Қишлоқ хўжалигининг орқада қолишига яна бир сабаб шуки, мамлакатда сув ва химиявий ўғитлар етишмайди, навли уруғликлар етишмайди, техника орқада қолган. Ерларнинг катта қисми ҳали ҳам омоч ва кетмон билан ишланаётганлигини айтиб ўтиш кифоя қилади. Ҳиндистон далаларида ишлаб турган тракторлар 50 мингдан ошмайди. Бу тракторларнинг ҳам кўпчилиги катта ер эгаларининг қўлида. Шу сабабли аҳолисининг тўртдан уч қисми қишлоқ хўжалигида шуғулланиб келаётган Ҳиндистон ўзини озиқ-овқат билан таъминлай олмаётир ва ҳар йил бошқа мамлакатлардан 5-6 миллион тонна дон сотиб олишга мажбур бўлмоқда.

Ҳиндистон мустамлакачилик давридан қолган энг муҳим проблемаларнинг кўпини ҳали ҳал қилгани йўқ. Жумладан, миллий даромад жуда секин ўсмоқда. Чунончи, 1966 йил 31 мартда тамомланган кейинги беш йиллик план даврида миллий даромаднинг ҳар йилги ўсиши икки ярим процентга етгани йўқ. Мамлакат аҳолиси ҳар йилига икки процентдан зиёдроқ кўпаяётганлигини ҳисобга олганда ишлаб чиқаришнинг ўсиши аҳолининг ўсишидан кейинда қолаётганлигини кўриш мумкин.

Кейинги вақтларда Ҳиндистон аҳолисининг социал-иқтисодий шароити гарчи бир мунча яхшиланган бўлса ҳам, аммо халқнинг турмуш даражаси умуман олганда ҳали ҳам анча паст. Мавсумий иш билангина таъминланган қишлоқ хўжалик ишчиларининг, шунингдек 10-15 миллион кишидан иборат ишсизларнинг аҳволи айниқса оғир. Сариёғ, қанд, гўшт каби овқат маҳсулотларидан бундай кишилар, шунингдек деҳқонлар ва ишчиларнинг катта кўпчилиги бутунлай маҳрум. Бир кунда уч марта ва ҳатто икки марта овқатланиш Ҳиндистон аҳолисининг камдан-кам қисмига насиб бўлмоқда. Қишлоқларда ўрта ҳисобда 20-25 минг аҳолига бир врач тўғри келади. Бинобарин, деҳқонларнинг кўпчилиги медицина ёрдамидан ҳанузгача маҳрум деса бўлади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ҳамда экспортни кенгайтиришга ва импортни қисқартиришга ёрдам берадиган саноат тармоқларини ривожлантириш янги беш йиллик план лойиҳасида асосий вазифалар қилиб қўйилди. Планда мўлжалланган маблағларнинг учдан икки қисми экономикада давлат секторини ривожлантиришга, шу маблағдан 27 проценти эса саноат эҳтиёжларига ажратилмоқчи. Планда давлат секторига мўлжалланган маблағлар дастлабки уч беш йиллик планда шу мақсад учун ажратилган жамики маблағларнинг ҳажмидан ошиқроқ бўлади. Планда машина-ускуналар ишлаб чиқаришни уч баравардан зиёдроқ кўпайтириш, электр ускуналарга бўлган эҳтиёжларни мамлакатда ишлаб чиқарилган ускуналар билан тўла равишда қондиришга эришиш, шунингдек, металлургия ускуналарига бўлган эҳтиёжнинг 50 процентини, станокларга бўлган эҳтиёжнинг 75 процентини мамлакатнинг ўзида ишлаб чиқарилган ускуналар ва станоклар билан қоплаш кўзда тутилмоқда. Пўлат ишлаб чиқариш 11,7 миллион тоннага етказилмоқда. Мамлакат миллий даромадини кўпайтириш суръатларини йилига 5,5 процентга етказиш планлаштирилмоқда.

Шуни айтиб ўтиш керакки, янги беш йиллик план лойиҳасини ўнг сиёсий партиялар ҳам, сўл сиёсий партиялар ҳам танқид қилмоқдалар. Аммо улар бунинг учун турли сабабларни келтирмоқдалар, албатта. Унг партиялар экономиканинг давлат секторини ривожлантиришга ажратилган маблағлар ҳаддан ташқари кўп, деб айтмоқдалар. Ҳиндистон Коммунистик партияси эса ер эгалигининг мавжуд системасини ва ердан фойдаланиш системасини меҳнаткаш деҳқонлар манфаатларини кўзлаб тубдан қайта кўриб чиқиш Ҳиндистон учун энг муҳим масала эканлигини айтиб, бу масала план лойиҳасида кўзда тутилмаганлигини танқид қилмоқда.

В. ОСИПОВ,
ТАСС нинг Ҳиндистондаги мухбири.

БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Чапдаги суратда Ботевград шаҳридаги ярим ўтказгич заводининг цехларидан бири тасвирланган. БТА—ТАСС фотоси.

ЯҚИНДА Москвада «Интерпрессфото—66» фотовиставкаси бўлиб ўтди. Бунда ганалик Иозеф Халифакс Ашрафининг «Ангола озодлиги учун курашчи» сурати олтин медаль билан тақдирланди. (Ўнгда). ТАСС фотохроникаси.

ИСПАНИЯДА РЕПРЕССИЯЛАР

ПАРИЖ, 21 октябрь. (ТАСС). Испанияда демократик, антифранкочилик ҳаракати қатнашчиларига қарши янги-янги репрессиялар қилинаётганлиги тўғрисидаги хабарлар келиб турибди. Мадридда, деб хабар беради ЮФИ агентлиги жамоат тартиби трибунали Хосе Кастро Донайрени Севильяда бўлиб ўтган антифранкочилик намойишида қатнашганлиги учун қамоқ жазосига ҳукм қилди ва 10 минг посета миқдорида штраф солди.

«Басклар мамлакати озодлиги учун кураш уюшмаси»нинг аъзоларидан Хосе Хоакин Сулуэта, Хуан Хосе, Эчеварна, Хосе Антонио Эчаве ва Хосе—Мария Ортис-Де Онда олти йил муддат билан қамоқ жазосига ҳукм қилинди ва 50 минг посета миқдорида штраф тўлайдиган бўлдилар. Уларни «таъқиқланган уюшма»да ва «нолегал пропаганда»да қатнашганликда айбладилар.

СЕНАТОР ФУЛБРАЙТНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. 21 октябрь. (ТАСС). Сенат ташқи ишлар комиссиясининг раиси Фулбрайт Қўшма Штатлар ҳозирги вақтда Вьетнамда уруш олиб бориш учун жуда катта маблағлар сарфланаётган шароитда мамлакат ичкарисида зарур реформа ўтказиши мумкин, дейиш беҳуда гапдир, деди.

Фулбрайт «Рейдбук» журналида босилган мақоласида шундай деб ёзади: «Бизлар АҚШ Осиёдаги урушга ўнлаб миллиард доллар сарфлаган мактабларимиз ва шаҳарларимизни обод қилиш ҳамда Чикаго, Кливленд ва бошқа шаҳарларда ирқий зўравонликка сабаб бўлган жуда оғир адолатсизликни тугатиш учун зарур бўлган миллиардлаб доллар маблағ тўплайоламиз, деб тахмин қилиш асоссиздир».

Фулбрайт ҳукуматнинг Вьетнамга нисбатан тутган сиёсатини танқид қилаётган америкаликларни ҳимоя қилади. Фулбрайт бу танқидий малоҳазаларни «ватанпарварлик ҳаракати» деб атади.

УЧРАШУВ БОШЛАНДИ

ДЕҲЛИ. 21 октябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда президент саройида Югославия президенти Иосип Броз Тито, Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Ноҳир ва Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди ўртасида уч томонлама учрашув бошланди.

МЕТЕОРОЛОГИК ЙЎЛДОШ УЧИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 21 октябрь. (ТАСС). АҚШ кеча Ванденберг (Калифорния штати) ҳарбий ҳаво кучлари базасидан қутб орбитасига метеорологик йўлдош учирди.

Ўзбек дўпписининг саёҳати

ЎЗБЕК дўпписига ҳамма хуштор. Брюссель шаҳрида ўтказилган халқаро виставкада унга юксак баҳо берилди. Виставкага келганлар дўппиларнинг тикилишига ҳайрон қолганлар, гулларини қизиқиб томоша қилганлар.

Яқинда Канада ҳамда Измир шаҳридан Тошкент бадиий буюмлар фабрикасига мактуб келди. Унда, ўзбек дўпписидан юборишни илтимос қилишипти. Фабрика чеварлари заказни бажаришга киришдилар. Зудлик билан чуст, ироқи, нозик, духоба, чоргул дўппиларнинг саккиз хилидан намуналар тайёрланиб, Канада ва Измирга, яна бир комплекти эса, Японияга жўнатилди.

Ҳозир фабрика коллективи ажойиб беқасам тўн ишлаб чиқаришни йўлга қўйган. Шундай қилиб, чеварлар 80 га яқин миллий буюмлар тайёрлаб, заказчиларга жўнатмоқдалар.

Турар-жой ва боқча

УКРАИНАЛИК бинокорлар марказий универсал магазини ёнида катта қурилиш ишларини бошлаб юборишди. Куни кеча қардошларимиз тўққиз қаватли дастлабки турар-жойнинг пойдеворини қуйиб бўлдилар. Ҳадемай бино ғиштини теришга тушадилар.

Тўққиз қаватли бино ёнига тўрт қаватли турар-жой қуриш мўлжалланмоқда. Ҳадемай бу иморатнинг ҳам пойдеворн қуйилади. Келаси йилдан бошлаб, янги тушаётган турар-жойларга тошкентликлар кўчиб киришади.

Болгар огороди массивида эса, ленинградлик бинокорлар қурилиш ишлари билан банд. Улар ҳозир 280 ўринли болалар боғчаси қурилишини олиб бормоқдалар. Боғча биносининг иккинчи қавати кўтарилиб қелган. Ҳадемай у кичкинтойларни ўз бағрига олади.

Қишлоқ сўзи эндиликда янгича жаранглай бошлади, янги мазмун кашф этди. Ҳозирги қишлоқларимиз жамолини бир вақтлардаги кўримсиз кичик қишлоқларга сира таққослаб бўлмай қолди. Социалистик қишлоқларимизнинг қиёфаси тубдан ўзгариб кетди.

Дарҳақиқат, областимиз қишлоқлари тобора обод ва кўркам бўлиб бораяпти. Эски уйлар ўрнида янги типовой турар-жой ва маъмурий бинолар қад кўтармоқда, илгариги тор кўчалар ўрнида планли, кенг, асфальт кўчалар қурилмоқда. Дала меҳнаткашларининг хонадонлари Ильич чироқларидан чароғон.

Кейинги йилларда областимиз қишлоқларида уй-жой ва маданий қурилиш, айниқса, авж олиб кетди. Колхоз ва совхозлар қишлоқларни ободонлаштириш ишига катта-катта маблағлар ажратмоқда Қурилишлар индустриал методлар билан олиб борилаяпти.

Бўка районида қишлоқларни ободонлаштириш соҳасида кейинги, вақтларда анчагина яхши ишлар қилинди. Ҳар бир қишлоқда кўплаб янгилик топиш мумкин. Район қишлоқлари ҳақиқий социалистик шаҳарча қиёфасига кириб бораяпти. Деҳқонларнинг маданий ва маиший талаби кун сайин тўлароқ қондирила бошлади.

Районда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан, шунингдек чорвачилик ва боғдорчиликдан катта даромад олиб келаётган хўжаликлар кўп. Ана шу хўжаликларнинг даромадлари ҳисобига яқин ўтган давр ичида кўплаб шинам уй-жойлар, маданий ўчоқлар, болалар ва медицина муассасалари қурилди. Райондаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози бунга яхши мисол бўла олади.

Колхоз қишлоғи тез ободонлашиб боряпти. Колхозда сўнгги вақтларда радиоузел водопровод, АТС, иккита мактаб, ремонт устахоналари ва бошқа маиший объектлар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Қишлоқ йўллари тартибга солинди, асфальтланди. Колхозчилар хонадонида эса, зангори олов ёниб турибди. Аҳоли фаровон ва маданий ҳаёт кечираяпти.

Келгуси йили колхозда янги катта қурилиш бошланади. Олтита болалар уйи, 350 ўринли клуб, 17 та турар-жой биноси, 3 та типовой дала шийпони қурилади. Буларнинг ҳаммаси дала меҳнаткашларининг маданий турмуш даражасини янада оширишга хизмат қилади, қишлоқ ҳуснига яна ҳусн қўшади.

Суратда: «Октябрь 40 йиллиги» қишлоғининг кўриниши.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ).

ҲАВАСКОРЛАР ПАХТАЗОР КЕЗАДИ

ТЕРИМ палласи ҳозир қизғин. Пахтакорлар тезроқ планни 100 қилиб эл-юрт олдида берган ваъдаларининг устидан чиқишга ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозир пахтакорнинг хизматини ўташдан ҳам олийроқ иш йўқ. Охунбобоев номли шаҳар маданият уйи ҳаваскорлари планнинг бажарилишига ҳисса қўшишяпти. 15 ҳаваскор санъаткорни ўз сафига бирлаштирган труппа шу кунларда «оқ олтин» далаларини кезиб, пахтакорларга қизиқарли программада концертлар қўйиб бермоқда.

Яқинда ҳаваскорлар 1-«Боёвут» ва 2-«Боёвут» совхози ишчилари, хизматчилари учун катта концерт кўрсатишди. Концертдан олдин халқаро аҳвол темасида лекция ўқилди. Бунга ҳайрон бўлманг. Труппа сафида лекторлар ҳам бор. Улар концертдан олдин турли темаларда суҳбатлар ўтказишяпти, лекциялар ўқишяпти.

Концерт бригадаси ҳамон ҳаракатда. Пахтакорлар VI жаҳон фестивали лауреати М. Умаров, Д. Убаев, М. Ҳамдамов каби ёш талантлар санъатига қойил қолмоқдалар. Ҳаваскорлар куй ва қўшиқлар ижро этиш билан бирга турли спектаклллардан парчалар ҳам қўйиб бермоқдалар.

«СИНОВ ЗОЛДИРИ»МИ ЕКИ!..

Чет эл илмий журналларидан бирида жуда майда ҳарф билан босилган бу мақола бор-йўғи эллик сатрдан иборат. Европадаги кичикроқ бир капиталистик мамлакатда чиқадиган мазкур журнал жуда машҳур эди. Мақола автори кўзга кўринган москвалик профессор Алексей Михайлович Кругловнинг лабораториясида катта аҳамиятга эга бўлган проблема билан боғлиқ тадқиқот ишлари кенг йўлга қўйилган деб, хабар қиларди...

Журналнинг охирги саҳифасида кичкинагина ўринни эгаллаган эллик сатрли мақола катта шов-шувга, олимларнинг изоҳлари ва бошқа кўпгина гумонларга сабаб бўлди.

Журнал Москвага етиб келганида, институтдагилар ҳайрон бўлишди: «Бу мақола қандай қилиб чиқиши мумкин? Ҳали сир тутилган бу иш тўғрисида ким ахборот бердийкин?».

Тўғри, мақола автори масаланинг моҳияти хусусида ошкора ҳеч нарса айтмаган эди. Шунақанги ишлардан хабардор одамлар нуқтаи назаридан мақола умумий сўзлардангина иборат эди. Бу мақоланинг босилиши «синов золдири» эканлиги маълум эди уларга. Мақолани босиб чиқарганлар энди сир сақлашнинг ҳожати йўқ: Кругловнинг тадқиқотлари ҳақида бирон нарса билмоқчи бўлган одам аллақачонок билиб олган... демоқчи бўлсалар керак. Шундай йўл билан тузоққа илиниб қолган соддадил одамлар ҳам учраган.

Лекин шунга қарамай, мақола қанчалар конкрет бўлмаса ҳам, ҳарқалай ташвиш туғдирди: «Ҳушёр бўлинглар! Ҳушёр! Кимдир илмий ишлар сирини билиб олишга интилмоқда!»

Анча кексайиб қолган, ҳаётда кўп нарсаларни кўриб, бошидан кечирган Алексей Михайловичнинг ўзи ҳаммадан кўра кўпроқ ташвишга тушди, албатта. Журнал институтга келган куни профессор бирданига бир неча йилга қариб кетгандай бўлди. Уни юпатишар, яхши-яхши гаплар билан кўнглини кўтармоқчи бўлишарди. Лекин у «Кексаликнинг касри тегди, тузоққа илинибман!» дейишини қўймасди.

Матбуот учун расмий ахборот берилмаганми, деб бир неча муассасалардан суриштириб кўрилди. Рад жавоби олинди. Энди нима қилиш керак. Алексей Михайлович бироз хаёл суриб ўтирди-да, сўнг Давлат Хавфсизлик Комитетига қўнғироқ қилди.

Суҳбат қисқа бўлди. Хайрлашиб чиқиб кетаётганида Давлат Хавфсизлик Комитети ходимининг тўсатдан берган саволи профессорни бирмунча ажаблантирди:

— Сизга Петр Максимович Егоров мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган киши билан учрашувлари тўғрисида ҳеч нарса демаганмиди?.. — Шунда Комитет ходими Круглов олиб бораётган тадқиқотга яқин соҳада ишлаган чет эл олимининг фамилиясини тилга олди.

— Йўқ, ҳеч нарса демади, — жавоб берди профессор бирмунча паришонхотирлик билан. — Егоров билан ўртамизда яширадиган сиримиз йўқ. Петр Максимович менинг энг яхши шогирдим ва яқин ёрдамчим. — Профессор сукут ичида ўйланиб қолди ва бирдан қатъиятлик билан кескин қилиб: — Кечирасиз, мен у ҳақда ҳатто бирон шубҳа тўғрисида гапиришнинг ўзини ҳам...

— Мен ҳам ундай хаёлга бораётганим йўқ, Алексей Михайлович... Келинг, бунақанги қатъий фикрларга бормайлик. Ҳаёт — мураккаб нарса...

ГУЛНИ ОЧИЛИБ ТУРГАНИДА УЗИБ ОЛ...

Натали, бувиси уни шундай деб чақирарди, болалигиданоқ ўз уйларидаги сершовқин улфатлар даврасига ўрганди. Отасини эслай олмайди: у урушда ҳалок бўлган, онасининг қайғуриши эса узоққа бормади. Концерт бригадалари билан мамлакат бўйлаб кўп сафарга чиқадиган бу пианиначи аёл ҳар доим хушчақчақ улфатлар даврасида бўларди. Улфатлар эса, унинг уйига тез-тез тўпланишиб туришарди. Онасининг сершовқин дўстлари орасида алламаҳалгача ўтиришга рухсат бериб қўйганларида Натали мактабда ўқир эди.

Қотмадан келган, буғдойранг, истараси иссиқ скрипкачи унга хушомад қила бошлаганида Натали ҳали ўн саккизга ҳам тўлмаган эди.

Она икки ёш ўртасидаги бу муносабатга жиддий эътибор бермади. Қаттиққўл бўлмаган бу аёл баъзан қизининг скрипкачи билан ўз хонасида ёлғиз ўтиришига ҳам бепарво қарарди. Дарвоқе, Анна Петровнани ўз боласини тарбиялаётган жиддий аёл деб бўлмасди. Йўқ, у ўзининг тили билан айтганда «бундай ғоят юрак қизиғи фаолият»га яратилмаган эди. Бунинг устига доимо йўлда, гастролларда бўлиб, бўш вақти ҳам қолмасди...

Тарбиячилик ролини буви бажарарди. У олтмишдан ошиб қолганди, лекин ўтмишда провинция операсининг хорида қатнашган бу аёл ҳалигача кўзгу олдида узоқ вақт ўтирарди. Ўзини ёш қилиб кўрсатишга уринадиган кампирнинг ўз «ахлоқ кодекси» бўлиб, неварасига ҳам ўша кодекс талабларини сингдиришга уринарди. Бу талаблар ичида энг муҳими: «гулни очилиб турганида узиб ол, олтин кунлар ўтиб кетади, кейин улар сўлиб қолади ахир» деган насиҳатдан иборат эди.

Чиройли, қадди-комати келишган, ақл-идрокли, ўзига яраша маълумотли Натали ёш йигитлар ва ёши анча ўтиб қолган эркаклар эътиборини осонлик билан қозонарди. Орадан кўп ўтмай скрипкачи ўз ўрнини эпчил театр администраторига бўшатиб кетди. У Наталига турмуш қуришни таклиф этди. Қиз бўлса унинг гапларини индамай эшитиб турди-да, сўнг хахолаб кулди.

— Нима деяпсиз, эсингизни едингизми Виктор Александрович! Наталининг эрични... Менга уйланишни хохлаган киши қанақа бўлишлигини биласизми?

Шундай деди-ю, эшикни зарб билан ёпиб хонадан чиқиб кетди. Буви неварасидан хурсанд эди: «ҳаётни тўғри тушунади...»

Қиз кино юлдузлари фотосуратлари тўпланган альбомига қаердан олинганлиги маълуммас-у, лекин эндигина атак-чечак қилаётган «йўлбарсча»нинг психологиясини етарли даражада ифодаловчи қуйидаги сўзларни ёзиб қўйди: «Меҳнат юз йилда ҳам ярат олмайдиган нарсани севги бир зумда муҳайё қилишга қодир».

Кунларнинг бирида уларнинг уйида марҳум отанинг акаси Федор Степанович пайдо бўлиб қолмаганида, Натали мактабни тамомлаганидан сўнг қайси йўл билан кетишини айтиш қийин эди. Федор Степанович йирик олим. Уни ўз ихтиёрига қўймай жанубий шаҳардан Москвага олиб келишганди. Ўз акасини жуда яхши кўрган профессор унинг оиласи тўғрисида, биринчи навбатда жияни тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўзининг бурчи деб ҳисобларди. Жанубда эканлигида укасининг рафиқаси марҳум хотирасини тез эсидан чиқариб юборганлиги ва ҳаётда ҳам чакки оёқ босаётганлиги тўғрисида узунқулоқ гапларни эшитиб юрарди. Жияни ҳам ана шу йўлга кираётганини эшитган эди профессор. Москвага келган дастлабки кунларидаёқ ўша гаплар ҳақ эканлигига ишонч ҳосил қилди. Ана шунда у қатъий қарорга келди: «Онаси майли энди, истаганича яшайберсин-у, лекин укамнинг хотираси ҳурмати мен жияним учун жавобгарман».

Профессор Натали олдига тез-тез келиб турди. У жияни билан келажаги ҳақида гап қўзғаганида Натали мактабнинг охирги синфида ўқирди. Бувининг эккан уруғлари чуқур илдиз отиб кетганлигини профессор афсусланиб қайд қилди. Укаси учун унинг юрак-бағри ўртанарди, «Эй амаки, сен бу уйга кечикиб қадам ранжида қилганга ўхшайсан!» дерди у ўзига.

Дам олиш кунларида Федор Степанович жиянини ўзининг дачасига олиб кетадиган бўлди. У шамол ва қушларнинг ўзига хос гапларига қулоқ солишни яхши кўрадиган, қуёшнинг олтин нурлари сокин мудраётган қуюқ ўрмон бағрига кириб боришини қизиқиб томоша қиладиган кексалар тоифасига кирарди. Амаки ўз тили билан айтганда якшанба «насиҳатлари»ни ана шу ерда, табиат қучоғида жиянига уқтирарди. Бирон нарса тўғрисида ҳикоя қилишга уста бўлган бу олим ўз тадқиқотлари, меҳнати ва таланти билан ҳаётда ўрнини топган шогирдлари тўғрисида мафтункор қилиб гапирарди.

Олимнинг ҳикоясини эшитганда қизнинг кўз ўнгида ажойиб, жасур, ҳақиқатан ҳам мўъжиза яратаётган кишилар гавдаланарди. Баъзан Федор Степановичга жияни ҳаётга бошқача кўз билан қарай бошлагандек туюларди. Унинг бу тахмини тўғри эди, ҳақиқатан.

(Давоми бор)

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

АЙИҚ КЎМИБ КЕТГАН ОДАМ

Яқинда югославиялик деҳқон Дана Косанович жуда қизиқ бир воқеани бошидан кечирди. У ўрмонда иш билан юрганда қаттиқ момақалдироқ бўлди. Деҳқон катта дарахт тагига яширинди. Момақалдироқ чақмоғидан ҳаммаёқ ёришиб кетганда, қаерга яширинишни билмай сал нарироқ турган айиққа кўзи тушди. Ғалдаги момақалдироқ Косанович яшириниб турган дарахтни қулатди. Дана ҳушини йўқотди... Д. Косановичнинг хотини, ўғли, қўшнилари, милиция етти кун ахтарди, аммо уларнинг уринишлари зое кетди.

Ҳамма уни ўлдига чиқарганда кучдан толган, мажолсиз Дана эмаклаб ўрмондан қишлоққа чиқаолди... Уни шу ерда яшайдиганлар зудлик билан касалхонага олиб боришди. Ўзига келган Дана воқеани айтиб берди. Эсига келганда дуб дарахтидан 200 метр нарида тупроқ остида ётарди. Унинг усти бошига қараб туриб айиқ ўлжани тишлаб шу ерга олиб келиб кўмган, «кейинчалик овқатланарман» деганини англаб олиш қийин эмас эди. Унинг усти-бошида, ҳатто баданида айиқ тишларининг ўрни қолганди... Аммо Д. Косановичнинг бахти бор экан, айиқ ниятига етолмади.

ЕНГИЛМАС МУҲАММАД АЛИ

Енгилмас Муҳаммад Али [Касиус Клей]ни бокс ишқибозлари жуда яхши танишади. Профессионал боксчилар ўртасида унга тенг келадиган «чарм қўлқоп» устаси йўқ. Буржуа жамиятида унинг ҳар бир чиқишлари жуда катта миқдорда пул билан баҳоланади. Бошқача қилиб айтганда қиморбозларга қўл келади.

Флойд Паттерсон, Генри Купер, Карл Мильденберг ҳам профессионал боксчилар ўртасида кучлилардан саналади.

Негр Флойд Паттерсон яқинда инглиз Генри Купер устидан ажойиб ғалаба қозонгандан кейин [тўртинчи раундда нокаунт билан ғолиб келди] яна «тож» учун Муҳаммад Али билан курашишга тайёр эканлигини айтди. Агар бу боксчилар ўртасида матч ўтказгудек бўлса, энг аввало менеджерларнинг ҳамёнлари қаппаяди.

— Паттерсонни ишқибозлар яхши кўришади. Шунинг учун ҳам уни қўллаб-қувватлашлари мумкин, — дейди «АҚШ менеджерлар Союзи» вакили Ал Балон. Флойд Мильденбергни енгандан кейин [Касиус уни яқинда ютди] жаҳон чемпиони билан учрашади.

Паттерсоннинг ўзи эса, бу учрашув олдидан шундай деди: Мильденберг билан олишувга чиқар эканман, Муҳаммад Али [Клей]га огоҳ бўл дейман.

ЭНГ СЕМИЗ ФИРИБГАР

ФИЛАДЕЛЬФИЯ. [АҚШ] Америкалик Сильван Школьникни ҳамма фирибгар сифатида танийди. Унинг зиммасига қўйилган даъво 600 минг доллардан ошади. Аммо у бу «одати» билан машҳур эмас. Мистер Школьник — Америка Қўшма Штатларида энг семиз фирибгар ҳисобланади. Унинг вазни 640 — фунт келади. У гавдасига яраша овқатланади. Ҳар гал овқатланганда 18 порс шницелни иштаха билан ейди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ФУТБОЛ

ФИНАЛ КЕЧИКТИРИЛДИ

27 октябрда Москвадаги В. И. Ленин номли стадионда Марокаш терма командаси билан пойтахтнинг «Динамо» командаси ўртасида халқаро ўртоқлик учрашуви бўлади. Киев «Динамо» коллективи билан Москва «Торпедо» футболчилари ўртасидаги СССР Кубогининг финал матчи эса 8 ноябрга кўчирилди.

„ПОЛИТОТДЕЛ" ЗОНА ҒОЛИБИ

«Бир очко яхши, икки очко эса ундан ҳам яхши», «Политотдел» йигитлари бу ўйин сизларга олий лигага йўл очиб беради», «Политотдел» фақат ғалаба», «Бўш келманг йигитлар» деб ёзилган транспарантларни кўтариб олган ишқибозлар ўйин бошланишидан анча олдин трибуналарни тўлдиришди. Ўтган куни колхоз футболчилари мавсумнинг сўнгги ўйинини Қарағанданинг «Шахтёр» командаси билан ўтказдилар. Бу матч группа пешқадамини аниқлаб берарди. «Политотдел» дурангга эришса, ёки ғалаба қозонган тақдирдагина биринчи ўринга чиқар ва келаси йил юқори лигага ўтиш ҳуқуқини олиш учун даъвогарлар турнирида қатнашар эди.

Бутуниттифоқ категорияли судья С. Архипов (Москва) ишораси билан ўйинни бошлаган майдон эгалари актив ҳужумга ўтдилар. Улар дастлабки минутлардаёқ олдинга ўтиб олиш, рақибини эсанкиратиб қўйиш ниятида эдилар. С. Хон, Б. Кесло, Д. Ан ва В. Михайловлар бир неча марта қулай имкониятларни бой беришди. Улар зарбаси гоҳо хато кетар, гоҳо қарағандаликлар дарвозабони Волков моҳирлик билан қайтариб қоларди.

Иккинчи бўлим ҳам гарчанд колхоз футболчилари ҳужуми билан бошланган бўлсада тўп улар дарвозасига кирди. 46-минутда ишқибозлар учун ҳам, футболчиларнинг ўзлари учун ҳам кўнгилсиз воқеа содир бўлди. На чора, ўйинни марказдан бошлаш керак. Кейинги минутлар ҳам майдон эгалари устунлигида ўтди. Қанотдан рақибини алдаб ўтган М. Ёқубов, тўпни марказга оширди. Д. Ан билан, В. Михайлов тўпга баравар ташланди, олдинроқ етиб келган Михайлов кучли зарб билан уни дарвозага йўналтирди. 1:1. Бу натижа ўйин охиригача ўзгармади. «Политотдел» орзусига эришди. 43 очко билан учинчи группада биринчи ўринга чиқиб, даъвогарлар финал турнирида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди. Энди у юқори лигага чиқиш учун «Жальгирис» ва «Заря» командалари билан беллашади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Суратда: ўйин пайти.

Н. Надеждин фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

23 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.30 — **Физкультура билан шуғулланинг,** 10.55 — **Шафтоли дарахти** (болалар учун мультфильм), 11.15 — **Кўча қатнови қоидаларига риоя қилинг.**

Ўзбек тилида: 11.35 — **Тинч океанда** (илмий-оммабоп фильм), 12.45 — **Менинг исмим Хўжа** (бадиий фильм).

10-синф ўқувчилари учун ўқув программаси

Рус тилида: 14.15 — **Тарих. Бу — ҳеч қачон такрорланмайди.**

Ўзбек тилида: 15.00 — **Математика.** Кординат методи.

Ўзбек тилида: 17.00 — **Яак ва Роберт** (болалар учун мультфильм), 17.15 — **Телевизион янгиликлар,** 17.30 — **Тенгдошларинг** (мактаб ўқувчилари учун).

Москва кўрсатади

18.00 — **СССР—ГДР командалари ўртасида футбол** (ўртоқлик учрашуви), танаффус вақтида — **Телевизион янгиликлар.**

Тошкент кўрсатади

19.45 — **Ғазалхон ёшлигим** («Ёшлик» студияси).

20.45 — **Телевизион янгиликлар** (рус тилида).

21.00 — **Пахта далалари қаҳрамонларига шон-шарафлар** (эшиттириш ва концерт).

22.00 — **Эртаги кун программаси.**

Рус тилида: 22.05 — **Леонид Утёсов ҳузурида** (фильм-концерт), 23.30 — **Чет эл кинохроникаси** ва **Тайга сирлари** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

Тошкент кўрсатади

Ўзбек тилида: 18.00 — **Салават ерида** (телефильм).

Рус тилида: 18.40 — **Баҳор фантазияси** (фильм-концерт).

19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 23/Х да кундуз **Доктор Айболит,** кечқурун **Зулматдан зиё.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/Х да кундуз **Парвона,** кечқурун **Қирол Лир.**

ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

26, 27 октябрь кеч соат 6 да **«Пахтакор» («Қизил Ўзбекистон» колхози) — «СКА» (Одесса) командалари ўртасида**

ФУТБОЛ

26/Х да дублёр составлар, 27/Х-да асосий составлар ўйнайди.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИДА

1966/67 йил

МАВСУМИНИНГ ОЧИЛИШИ

23/Х да—**Гули сиёҳ.**
24/Х да—**Тошболта ошиқ.**

Спектакллар кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА

линотипчилар, версткачилар, печатниклар, қоғоз қирқувчилар, стереотипёрлар, шогирдлар, наборшчиклар, ёрдамчи ишчилар, курьерлар, таъминот техниги, бухгалтерлар, шоферлар, вахтёрлар, уборшицалар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, 2-қават, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 14022.
ИНДЕКС 64969.
Г. 1229.